

**MELLERUDS
KOMMUN**

Översiktsplan nu-2030

LIS-plan

ANTAGANDEHANDLING

Upprättad mars 2021
Antagande: KF § 25/2021
Laga kraft 2021-05-15

Kommunstyrelseförvaltningen
Tillväxtenheten

Postadress: 464 80 Mellerud **Besöksadress:** Storgatan 13
Telefon (växel): 0530-180 00 **E-post:** kommunen@mellerud.se
Orgnr: 212 000-1488 | www.mellerud.se

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen

INLEDNING	3
Vad betyder LIS?.....	3
Motiv för LIS-områden	3
Strandnära områden i Mellerud.....	3
Kommunikationer	5
Skolskjuts.....	5
Hälsa och säkerhet	6
Högvatten och översvämningsrisk	6
Radon	7
Skred, ras och erosion	7
Vatten och avlopp (VA)	7
Hänsyn	8
Fornlämningar	8
Fri passage	8
Miljökvalitetsnormer	8
Naturmiljö	9
Riksintressen	9
RI Kulturmiljövård.....	10
RI Naturvård	11
RI Friluftsliv	13
RI Rörligt friluftsliv.....	16
Natura 2000.....	17
Vatten och fiske.....	17
Vattendirektivet	18
Vänern – särskild restriktivitet	19
Byggnation inom LIS	19
Bryggor	20
Komplettering med enstaka nya bostadshus.....	20
Översikt	20
LIS-områden	23

1 Vita Sannar	 23
2järns Sannar	 25
3 Näs Sannar	 27
4 Svartebäck	 29
5 Stockenäs	 31
6 Dalbergså	 33
7 Åsebro	 35
8 Gunvarbyn	 37
9 Ör Hagen	 40
10 Mörtetjärnen	 43
11 Sverkersbyn	 45
12 Kabbo	 48
13 Sundserud	 50
14 Övre Upperudshöljen	 53
15 Snäcke	 57
16 Upperud	 60
17 Köpmannebro	 62
18 Köpmannehamn	 66

INLEDNING

I detta dokument pekar Melleruds kommun ut sina LIS-områden samt anger förutsättningarna för dessa. Dokumentet ska ses som en bilaga till kommunens översiktsplan.

VAD BETYDER LIS?

LIS står för landsbygdsutveckling i strandnära lägen och ger kommuner möjlighet att använda det särskilda skälet (miljöbalken 7 kap. 18 e §) för landsbygdsutveckling när man prövar dispenser och upphäver strandskyddet. Syftet är att långsiktigt stimulera den lokala och regionala utvecklingen på landsbygden. Strandskyddet finns för att värna om växter och djur samt för att värna om tillgången till stränder genom allemansrätten. Läs mer om strandskydd under avsnittet *Hänsyn/Övriga hänsynsområden/Strandskydd*.

MOTIV FÖR LIS-OMRÅDEN

Endast vissa områden kan pekas ut som LIS-områden enligt miljöbalken (7 kap. 18 e §). I Melleruds kommun är dessa ett område som;

1. är lämpligt för utvecklingen av landsbygden,
2. är av ett sådant slag och har en så begränsad omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt,
3. endast har en liten betydelse för att tillgodose strandskyddets syften,
 - i eller i närheten av tätorter,
 - vid Vänern, om det råder stor efterfrågan på mark för bebyggelse i området.

STRANDNÄRA OMRÅDEN I MELLERUD

Melleruds kommun har många strandnära lägen. Kommunen består till ytan av 45 procent vatten som omfattar cirka 82 mil strandlinje. Vattnet utgör ett signum för kommunen och gör den attraktiv för naturturism och för människor som vill bosätta sig i ett naturskönt område.

I Melleruds kommun kan möjligheten att peka ut LIS-områden skapa bebyggelse som i sin tur kan öka kommunens befolkning, kommunens attraktivitet som besöksort samt människors möjligheter att ta del av friluftslivet. På så vis kan

underlag för kommunal service öka och förutsättningarna för befintliga och nya företagsetableringar förbättras.

Melleruds kommuns översiktsplan pekar ut 20 LIS-områden, på platser som till största del är ianspråktagen. Nybyggnation ska i första hand placeras i närhet av befintlig bebyggelse och vägar för att påverka växt- och djurliv så lite som möjligt. Områdena har olika karaktär och gynnar landsbygdsutveckling genom bostadsbebyggelse, camping, turistverksamhet eller övrig verksamhet. För att få en snabb överblick i texten om respektive LIS-område har kategorierna givits följande symboler:

Bostäder

Camping

Turistverksamhet

Övrig verksamhet

LIS-områdena är fördelade längs Vänern och vid tätortsnära sjöar och vattendrag i hela kommunen. Områdena vid Vänern ligger som ett pärlband längs sandstränderna norr om Hjortens udde. Hjortens udde delar Melleruds kust vid Vänern i två olika landskapstyper. Den norra delen har sandstränder och knyter an till en skärgård från Sunnanå till Dalslands kanal. Den södra delen består av berg och steniga stränder och är därför svårare att nå. Idag knyts LIS-områdena längs Vänern samman genom ett gångstråk som sträcker sig mellan Sunnanå och Näs Sannar. På så sätt kan man från Melleruds tätort nå ut till stora strövområden. Målet är att kunna vandra från Sunnanå ner till Stockenäs. Området ingår i riksintresse för rörligt friluftsliv som sträcker sig över kanal- och slussområdet samt Vänerkusten.

KOMMUNIKATIONER

Europaväg 45 och länsväg 166 är viktiga kommunikationsleder i kommunen och de flesta LIS-områdena återfinns inom 10–15 minuters restid från dessa. Infrastrukturen, i form av småvägar, är väl utbyggd i kommunen, vilket gör att alla LIS-områden är lättåtkomliga.

Kollektivtrafik finns i begränsad omfattning på landsbygden men alla LIS-områden ligger mindre än 10 km från en busshållplats. Många områden ligger inom 5 km avstånd från en busshållplats, med undantag av Gunvarbyn, Svartebäck, Stockenäs och Dalbergså.

SKOLSKJUTS

Många av LIS-områdena är utpekade för ändamålet bostäder. Barn och ungdomar har möjlighet att få skolskjuts och alla LIS-områden med ändamålet bostäder har mindre än 3 km till en hållplats. Tabellen nedan visar en sammanställning över hur skolskjutsen ser ut inom respektive LIS-område och avstånd i kilometer till närmaste hållplats, alternativt direkt till skolan om gångavstånd råder. Rådaskolan är en högstadieskola. Fagerlidsskolan har förskoleklass (F) till och med årskurs 3 medan övriga är F-6-skolor.

	LIS-område	Avstånd	Hållplats	Skola
1	Vita Sannar	3,1 km, cykelväg	---	Fagerlidsskolan
		5 km, cykelväg	---	Nordalsskolan/Rådaskolan
		1,6 km	Vita Sannar	Nordalsskolan/Rådaskolan
2	Järns Sannar	1,4 km	Brakarebol	Nordalsskolan/Rådaskolan
3	Näs Sannar	0,7 km	Näs	Nordalsskolan/Rådaskolan
4	Svartebäck	2,3 km	Jakobsbyn	Nordalsskolan/Rådaskolan
5	Stockenäs	2,7 km	Tjäregraven	Åsebro skola/Rådaskolan
6	Dalbergså	---	---	---
7	Åsebro	0 km	---	Åsebro skola
		0 km	Åsebro skola	Rådaskolan

8	Gunvarbyn	1 km	Gunvarbyn	Karolinerskolan
9	Ör Hagen	1 km	Stora Rud	Karolinerskolan/Rådaskolan
10	Mörtetjärnen	1,5 km	---	Karolinerskolan
		1,5 km	Karolinerskolan	Rådaskolan
11	Sverkersbyn	0 km	Backa 14	Nordalsskolan
		1,2 km	Backa	Rådaskolan
12	Kabbo	1,5 km	Dalskog kyrka	Karolinerskolan/Rådaskolan
13	Sundserud	1,2 km	---	Åsens skola
		1,2 km	Åsens skola	Rådaskolan
14	Övre Upprudshöljen	---	---	---
15	Snäcke	1,1 km	Snäckestoppet	Nordalsskolan/Rådaskolan
16	Upprud	0,9 km	Upprud	Åsens skola/Rådaskolan
17	Köpmannebro			
	<i>Vibergsön</i>	0,8 km	Rosa kiosken	Nordalsskolan/Rådaskolan
	<i>Spångenhalvön</i>	0,9 km	Spången	Nordalsskolan/Rådaskolan
	<i>Ransberg</i>	0 km	Ransberg 14	Nordalsskolan/Rådaskolan
18	Köpmannehamn	---	---	---

Möjligheterna till skolskjuts enligt nuvarande upphandling (mars 2020)

HÄLSA OCH SÄKERHET

I alla LIS-områden gäller samma riktlinjer för hälsa och säkerhet som för resten av kommunen, se *Hänsyn/Hälsa & säkerhet*.

HÖGVATTEN OCH ÖVERSVÄMNINGSRISK

Mer än hälften av kommunens LIS-områden är belägna intill Vänern eller Upprudsälven. För exploatering kring dessa gäller samma riktlinjer som för resten av kommunen, se *Hänsyn/Hälsa & Säkerhet/Översvämning*.

RADON

Samma riktlinjer som för resten av kommunen gäller, se kapitlet *Hänsyn/Hälsa & Säkerhet/Radon*.

SKRED, RAS OCH EROSION

Inom LIS-områdena finns förutsättningar för skred inom Dalbergså, Åsebro, Ör Hagen, Sverkersbyn, Kabbo, Sundserud och Köpmannebro. Majoriteten av LIS-områdena visar även förutsättningar för skred närmast strandlinjen. Inom områden med risk för skred krävs grundbottenbesiktning eller geoteknisk undersökning innan byggnation kan påbörjas. Om resultatet av en sådan undersökning visar att skredsäkringar genom tryckbankar eller erosionskydd i strandkanten behöver uppföras så ska detta enskilda intresse vägas mot påverkan MKN och den naturliga morfologin i sjön/vattendraget. Se mer i kapitlet *Hänsyn/Hälsa & Säkerhet/Skred, ras och erosion*.

VATTEN OCH AVLOPP (VA)

I Melleruds kommuns VA-plan (2018) redovisas planerade åtaganden inom en 15-årsperiod. Sex av LIS-områdena är utpekade inom planens olika verksamhetsområden; Sverkersbyn, Köpmannebro, Östra Järn, Upperud, Stockenäs och Sundserud.

För bebyggelse inom LIS-område ställs samma krav som för övrig byggnation, det vill säga att vatten och avlopp kan lösas på ett långsiktigt hållbart sätt. Inom LIS-områden, där det finns planerade verksamhetsområden för kommunalt VA, kommer valet av teknisk lösning att behöva utredas. I övriga LIS-områden kan både vattenförsörjning och rening av avloppsvatten ske genom enskilda eller gemensamma anordningar. Enligt de av Dalslands miljönämnd antagna "Riktlinjer för enskilda avloppsanordningar" ska en kretsloppsanpassad avloppslösning alltid övervägas som ett förstahandsalternativ där det är ekonomiskt försvarbart. Detta innebär att hus vid nybyggnation förses med två rör ut, vilket möjliggör en avledning av svartvatten till sluten tank. För ytterligare information, se *Planeringsunderlag/Vatten, avlopp och renhållning/VA-plan*.

HÄNSYN

Vid bedömning av dispens eller upphävande av strandskydd i detaljplan får djur och växter inte skadas liksom allmänhetens tillgång till stränderna inte hindras. Platsen granskas liksom området i sin helhet och följande hänsynstaganden är viktiga:

FORNLÄMNINGAR

Inom vissa LIS-områden finns en fornlämning eller övrig kulturhistorisk lämning. Vid påträffande av sådan gäller samma riktlinjer som för resten av kommunen, se *Hänsyn/Övriga hänsynsområden/Fornlämningar*.

FRI PASSAGE

För att uppnå strandskyddets syften behövs en fri passage för allmänheten närmast vatten. En passage på 30 meter bör eftersträvas vid enstaka komplettering av bostäder. Vid detaljplanering bör det eftersträvas att utöka denna passage ytterligare. Frågan får studeras och bedömas från fall till fall vid fortsatt planering och lovprövning utefter platsens förutsättningar.

MILJÖKVALITETSNORMER

Miljö kvalitetsnormer (MKN) är ett juridiskt styrmedel som regleras i miljöbalkens femte kapitel. Syftet är att kunna begränsa miljöpåverkan och öka kvalitén för luft, vatten och mark. I översiktsplanens huvudhandling beskrivs detta närmare. För LIS-områdena är MKN för vattenkvalité särskilt viktigt.

Den ekologiska och kemiska statusen på sjöarna och vattendragen varierar i kommunen. Byggnation inom LIS-områdena får inte försämra möjligheten att uppnå eller upprätthålla God ekologisk status för någon av kvalitetsfaktorerna i aktuell miljö kvalitetsnorm för respektive sjö och vattendrag.

Länsstyrelsen har i sitt granskningsyttrande en avvikande mening angående miljö kvalitetsnormer för vatten.

För ytterligare information, se *Hänsyn/Miljö kvalitetsnormer*.

NATURMILJÖ

Samtliga LIS-områden har varit föremål för en översiktlig naturvärdesbedömning. Syftet har varit att tydliggöra och värdera eventuellt värdefull natur och beskriva deras betydelse för den biologiska mångfalden. Inventeringen genomfördes under juli månad 2019 enligt SS 199000:2014 (Svensk Standard). Arbetet skedde på förstudienivå och har kompletterats med inventering på fältnivå med en översiktlig detaljeringsgrad och med tillägg av naturvärdesklass 4. Någon riktad artinventering har inte skett. Detta betyder att objekt större än 100 meter och 2 meters bredd har identifierats och registrerats samt ytor större än 1 hektar. Intressanta strandlinjer eller andra objekt som finns kan därmed ha missats. En naturvärdesinventering bedömer art och habitat och säger inte något om kulturmiljö, geologiska intressen eller andra ekosystemstjänster som exempelvis vattenrening eller gröna infrastrukturstråk.

Naturvärdesklassificeringen innebär att naturvärdesklass 1 innefattar högst naturvärde och sedan är det en fallande skala i naturvärde till klass 4 där området har visst naturvärde. I Melleruds kommun finns det ett tiotal LIS-områden med naturvärdesklass 3 och 4. Naturvärdena ska tas i beaktandet vid byggnation.

Värdeelement är element som är särskilt viktiga för inventeringsområdets naturvärde. Exempel kan det vara vattendrag eller en lång kant med träd och fuktig vegetation som tidvis svämvas över av vatten.

En detaljerad naturvärdesinventering krävs vid exploatering av nya tomter. Om ingrepp kan komma att påverka vattenområden ska även inventeringen inkludera vattenområdet. Vid befintliga tomter får bedömning göras från fall till fall. Kartskikt från Naturvårdprogrammet ska vara vägledande.

RIKSINTRESSEN

Riksintressen är en nationell angelägenhet för att främja en god hushållning med marken och vattnet (3–4 kap. miljöbalken). En del av LIS-områdena berörs av riksintressen för natur- och kulturmiljövård, friluftsliv (3 kap 6 §) och rörligt friluftsliv (4 kap 2 §). Alla LIS-områden berörs av totalförsvarets riksintresse gällande MSA-område luftrum (Minimum Sector Altitude) och många av stoppområde för höga objekt. LIS-områden vid Väneren berörs av riksintresse för yrkesfisket.

Samma riktlinjer som för resten av kommunen gäller för LIS-områdena, läs mer under kapitlet *Riksintressen*. Om påverkan, effekt och konsekvens på riksintressen i LIS-områden står att läsa mer om i kapitlet *Konsekvenser/MKB*.

Riksintressena som rör natur, fritid och kultur innefattar värden som är viktiga och är ofta en förutsättning och kvalitet för LIS-områdenas attraktivitet. Med hjälp av värdebeskrivningarna kan man ta hänsyn till områdets värden och lyfta fram dem för att stärka områdets utveckling för framtiden.

RI Kulturmiljövård

LIS-områden som berörs av riksintresset kulturmiljövård är Dalbergså, Upperudshöljen, Upperud och Köpmannebro. Före nybyggnation och exploatering inom dessa områden bör en kulturmiljöanalys med ställningstagande kring bebyggelse, landskap och fornlämningar göras. LIS-områdena berörs av två delområden för riksintresset för Kulturmiljövård; Dalbergså och Dalslands kanal.

RI Kulturmiljövård, delområde Dalbergså

Dalbergså kulturmiljö är området kring Dalbergsåns mynning som var ett politiskt och militärt centrum under medeltiden. Här ligger slottsruinen från Dalaborg, som man tänkte göra till centrum för ett västsvenskt rike, herrgårdsmiljön kring säteriet Kvantenburg och Stretet som är en av Dalslands äldsta marknadsplatser. Många fornlämningar i området visar spår från områdets historia. Även inom LIS-området Dalbergsås östra del finns en fornlämning i form av en boplats. LIS-områden som berörs är Dalbergså.

Samlad bedömning kring påverkan på RI Kulturmiljövård-Dalbergså

En utbyggnad av camping och turistverksamhet ska ske inom område för befintlig camping och får inte skada riksintresset för kulturmiljön. En sådan utbyggnad av LIS-området kan underlätta för människor att ta del av kulturmiljön vilket är viktigt för att föra historien vidare i framtiden.

RI Kulturmiljövård, delområde Dalslands kanal

Riksintresset för Kulturmiljö kring Dalslands kanal beskrivs som en miljö av stor kommunikations- och industrihistorisk betydelse bestående av ett system av slussar och korta kanalsträckningar som sammanbinder Dalslands många sjöar och utgjorde efter 1868 en viktig transportled för de dalsländska järnbruken, sågverken och pappersbruken. Utöver kanalleden med slussar, slussvaktarbostäder och sjölederna, där särskilt Nils Ericssons teknikhistoriskt mycket intressanta och för Sverige unika akvedukten vid Håverud bör nämnas, ingår ett flertal äldre broar och byggnader tillhörande Upperuds gamla järn- och pappersbruk med äldre fabriksanläggningar.

Akvedukten i Håverud är ett byggnadsminne och är ett nationellt och internationellt besöksmål med hundratusentals* besökare om året.

Källa: Värdebeskrivning RI Kulturmiljövård Dalslands kanal, *Dalslands Turist AB

LIS-områden som berörs är Köpmannebro, Upperud och Övre Upperudshöljen.

Samlad bedömning kring påverkan på RI Kulturmiljövård-Dalslands kanal

En utbyggnad av campingen vid Övre Upperudshöljen skulle ge underlag för turistnäringen och ge fler möjligheten att ta del av natur och kultur kring Dalslands kanal. En förstärkning av promenad- och vattenstråk ökar tillgängligheten i området och kan på så vis stärka möjligheten till utveckling både för boende i orterna så väl som för turister.

Den visuella påverkan på Dalslands kanal, i alla tre områdena, är begränsad till förtätning i redan befintliga områden. En utbyggnad bedöms därför inte störa riksintresset för kulturmiljö, under förutsättning att hänsyn tas till omgivande bebyggelse, terräng och naturmiljö. En analys av kulturmiljön före byggnation bör göras för att anpassa bebyggelsen till kulturmiljön och inte låta den ta skada.

RI Naturvård

Följande LIS-områden berörs av riksintresset Naturvård: Gunvarbyn, Örs Hagen, Mörtetjärn, Köpmannebro, Övre Upperudshöljen, Snäcke och Upperud. LIS-områdena berörs av två delområden för riksintresset för Naturvård; Dalformationens landskap och Kroppefjäll.

RI Naturvård, delområde Dalformationens landskap

Området består av sjöar och skogar med en markant topografi och växlande natur. Sjöarna med omgivning präglas av landskapets sprickdalstopografi med växlande natur. Öar och vikar går i nord-sydlig riktning vilket beror på berggrundens varierade hårdhet och veckning dit sjöns tillflöde och utlopp skapats genom svaghetszoner i berget. Stränderna är ofta bergiga med gles tallskog. Berggrunden varierar från näringsfattig gnejs och granit till näringsrika bergarter vilket återspeglas i vegetationen.

Stränderna är ofta bergiga med gles tallskog. Svane fjorden bildar en övergång mellan Vänern och Dalslands sprickdalssjöar. Sjöns form återspeglar Dalformationens speciella geologi. Lerskiffern är den vanligaste bergarten på Svane fjordens öar och stränder. Dess kalkhalt har gynnat uppkomsten av en säregen flora, vilken man framför allt kan se och uppleva på Ryrhalvön.

Upperudsälven har brutit igenom berget och givit plats för akvedukt och slussar som möjliggör båttrafik på Dalslands kanal. Vattenkraften i älven utnyttjades länge och i Upperud fanns under en tid Dalslands industriellt viktigaste platser.

Källa: Värdebeskrivning RI Naturvård Dalformationens landskap

LIS-områden som berörs: Övre Upperudshöljen, Upperud, Snäcke och Köpmannebro.

Samlad bedömning kring RI Naturvård, delområde Dalformationens landskap

Utbyggnad i LIS-områdena ska ske i befintliga områden där naturvärdena inte är höga. En utbyggnad i området bedöms därför ha en begränsad inverkan på riksintresset för naturvård. En detaljerad naturvärdesbedömning kan vara nödvändig vid närheten av naturvärden.

RI Naturvård, delområde RI Naturvård, delområde Kroppefjäll

Kroppefjäll är en högplatå med utsträckning i nordsydlig riktning. Fjällets östgräns utgörs av en kraftig förkastningslinje. I norr utgörs gränsen av en sprickdal som löper mellan Dalskog och Dals Rostock. Höjdskillnaden mot Dalboslätten är ca 75 meter. Området kännetecknas av ostörda myrar och

vildmarksmiljö, framför allt i de obebyggda delarna på fjället. Området har en omväxlande berggrund vilket återspeglas i den rika växtligheten. Området som helhet påverkas negativt av vägar, bebyggelse, rationellt skogsbruk, överföring från lövskog till barrskog, dikning, försurning eller luftföroreningar. Södra Kroppefjäll och fjällets östsida är uppbyggda av Dalformationens berggrund och karaktäriseras av botaniska rika branter, skogar och myrar. Kulturpåverkan i form av bebyggelse, odlingsmarker och vägar är större här än i den norra delen av fjället. Kroppefjäll innefattar ca 250 sjöar, varav de flesta är små.

Källa: Värdebeskrivning RI Naturvård Kroppefjäll

LIS-områden i Gunvarbyn, Örs Hagen och Mörtetjärn.

Samlad bedömning kring RI Naturvård, delområde Kroppefjäll

Fler människor i nära avstånd till tätorten Dals Rostock är bra för en hållbar utveckling av kommunen. Då byggnation sker genom förtätning på befintliga platser bedöms påverkan på riksintresset för Naturvård vara begränsat. Områden med höga naturvärden ska inte bebyggas.

RI Friluftsliv

Många av LIS-områden berörs av både riksintressen för friluftsliv och rörligt friluftsliv: Vita Sannar, Järns Sannar, Näs Sannar, Svartebäck, Stockenäs, Sundserud, Övre Upprudshöljen, Snäcke, Upprud, Köpmannebro och Köpmannehamn. Dalbergså berörs endast av det rörliga friluftslivet.

Friluftsliv definieras som vistelse utomhus i natur- eller kulturlandskap för välbefinnande och naturupplevelser utan krav på tävling. Ett område som pekats ut som riksintresse för friluftslivet ska skyddas mot sådana åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön.

Källa: Naturvårdverkets handbok 2005:5, Riksintresse för naturvård och friluftsliv.

Inom områden för riksintresset för Friluftsliv finns värden som kan kopplas till de upplevelser som människor får av att vistas i landskapet. Riksintresset för Friluftsliv står ibland i motsättning till natur- och kulturvärden. Enligt förarbetena till bestämmelserna bör natur- och kulturmiljövårdens värden hävdas särskilt då de ofta representerar värden som inte går att återskapa eller ersätta om de förstörs. Ett bevarande av natur- och kulturvärden är dock ofta en förutsättning för att upprätthålla värden för friluftslivets riksintressen.

Källa: RI in den fysiska planeringen, Länsstyrelsen

LIS-områdena berörs av tre delområden för riksintresset för friluftsliv: Dalslands sjö- och kanalsystem, Vänern och Norra Dalsland samt Vänern med delområde Vänersborg-Vänersnäs.

RI Friluftsliv – Dalslands sjö- och kanalsystem

Områden kring Dalslands sjö- och kanalsystem har särskilt goda förutsättningar för friluftaktiviteter och med de kopplade upplevelser, särskilt de som är knutna till vatten. Här finns möjlighet till vandring, bad, båtliv, segling, kanot, paddling, naturupplevelser, kulturupplevelser, fritidsfiske, bär- och svamplockning, jakt, löpning, orientering, geocaching, fågelskådning och övernattning/tältning. Området har vidsträckta skogar med enstaka byar och enstaka gårdar. Dalslands kanal har många intressanta besöksmål genom sin kultur- och industrihistoria. Kanalen räknas till en av de vackraste vattenvägarna i Europa. Den är 254 km lång, har 31 slussar fördelade på 17 slusstationer och 15 större sjöar och vattendrag. Fallhöjden är totalt 66 meter. Från Dalslands kanal kan man nå norska västerhavet genom landtransport av båtar tre mil mellan Nössemark i Dals-Eds kommun och Halden i Norge.

För att bevara områdets attraktionsvärde krävs att slussarna hålls öppna och att det finns service och information längs farleden. För att bevara sjöarnas betydelse krävs fortsatt kalkning. Landskapsvårdande insatser bör utföras så att kulturhistoriskt intressanta platser inte växer igen. Anläggningar för turismen behöver skötsel för att vara fräscha och attraktiva. Området kan skadas vid omfattande skogsavverkning inom strandnära områden, vägdragning, spridd bebyggelse, olämpligt lokaliserade turistanläggningar, igenväxning, industriutsläpp eller annan förorening i vattnet. Nedskärning av öppethållande och service vid slussarna kan skada områdets värden för båtliv och turism. Fortsatt utveckling kräver samverkan mellan olika aktörer och regionalt engagemang.

Källa: Värdebeskrivning RI Friluftsliv – Dalslands sjö- och kanalsystem

LIS-områden som berörs är Köpmannebro, Köpmannehamn, Upperud, Övre Upperudshöljen och Sundserud.

Samlad bedömning kring RI Friluftsliv, Dalslands sjö- och kanalsystem

Den huvudsakliga inriktningen på flertalet av ovan nämnda områden är turism och camping. En utbyggnad i form av hamn, gästbryggor och ställplatser längs Dalslands kanal bedöms vara viktig för att behålla och förbättra kundunderlag för turismen och servicen för boende i området.

RI Friluftsliv, delområdena Vänern-Norra Dalsland samt Vänern med delområde Vänersborg-Vänersnäs

Vänern är Sveriges största och Europas tredje största sjö. Sjön har stor betydelse för befolkningen runt sjön och för turismen. Området har goda förutsättningar för friluftaktiviteter. Här kan man vandra, åka längdåkning, skridskor, cykla, bada, åka båt, paddla, uppleva natur och kulturmiljöer, rida, utöva fågelskådning, trollingfiske eller kitesurfing eller åka med utflykts- och passagerarbåtar. Vänerkusten är naturskön och vägförbindelserna till området är bra. Miljön är havsliknande med kala klippor, skär, stora strandstränder och grunda vikar. Vänern har Europas största sötvattenskärgård med ca 22 000 öar, holmar och skär. På vissa ställen finns oexploaterade skärgårdar med stort värde för friluftslivet. Fisketurismen har ett stort potentiellt värde med flest fiskarter i landet.

För att bevara området för friluftslivet krävs bibehållen vattenkvalitet i Vänern, fiskevårdande insatser och säkerställande av tillgängligheten till strandområden som är obebyggda. Området kan skadas av rationellt skogsbruk på öar och i strandnära områden, utsläpp, föroreningar, bebyggelse, atmosfäriska nedfall, kemikalieanvändning i samhället, kraftig vattenreglering eller olämplig lokalisering av nya bryggor i orörda områden.

En fortsatt utveckling av ekoturism med stor hänsyn till värdena i området samt underhåll, skötsel och utveckling av befintliga anläggningar ger förutsättningar för bevarande och utveckling av området. Även fortsatt bevarande och utveckling av naturvärden är förutsättning för bevarande av området.

Källa: Värdebeskrivning RI Friluftsliv Vänern-Norra Dalsland samt Vänern med delområde Vbg-Vänersnäs

LIS-områden som berörs är Svartebäck, Näs Sannar, Järns Sannar och Vita Sannar samt i södra delen Stocknäs och Dalbergså.

Samlad bedömning kring RI Friluftsliv, delområdena Vätern-Norra Dalsland samt Vätern med delområde Vänersborg-Vänersnäs

Naturvärdena på platsen är inte så höga att en utbyggnad riskerar att skada dem. Geologin har ett stort värde och riskerar att skadas vid markarbeten. Byggnation kan därför bara vara möjlig genom plintgrund. Släpp eller passager mellan tomterna ner mot vattnet är viktigt för att helhetsmiljön i området ska bevaras.

RI Rörligt friluftsliv

Det rörliga friluftslivet är skyddat genom miljöbalken (4 kap. 2 §). Syftet är att skydda områdena mot åtgärder som är oförenliga med turismen och friluftslivets värden. Områdena bör vara tillgängliga för strövande i skogen, bär- och svampplockning, bad och andra former av friluftsliv som inte kräver utbyggnad av stora rekreatiansanläggningar. Ett allsidigt utnyttjande kräver därmed att obebyggda områden i stor utsträckning förblir obebyggda. Anspråk för turism- och friluftsliv får inte försvåra utvecklingen av annat näringsliv eller bostadsbyggande på orten.

Alla områdena ska planeras så att det rörliga friluftslivet främjas. Översiktsplanens första målbild handlar om att främja natur, fritid och vatten som är viktiga resurser för Melleruds kommuns utveckling. Naturen, vattnet och det rörliga friluftslivet är viktiga för boende i kommunen och för besökare och turister.

RI Rörligt friluftsliv – Dalsland Nordmarken

LIS-områden som berörs av det rörliga friluftslivet för Dalslands kanal-Nordmarken är; Köpmannebro, Sundserud, Övre Upprudshöljen, Upprud och Snäcke. Dalslands kanal är ett vattenstråk där båtar på ett naturligt sätt främjar turism och friluftsliv. Stränderna är till viss del bebyggda.

Samlad bedömning kring RI Rörligt friluftsliv, Dalsland Nordmarken

Avståndet till strandlinjen för ny bebyggelse är avgörande för att riksintresset för rörligt friluftsliv inte ska skadas. Dessutom är släpp eller passager mellan tomterna ner mot vattnet viktiga för att värna om allemansrätten och strandskyddets syften.

RI Rörligt friluftsliv – Vänern

LIS-områden som berörs av riksintresse för det rörliga friluftslivet för Vänern är; Köpmannebro, Köpmannehamn, Vita Sannar, Järns Sannar, Näs Sannar, Svartebäck, Stockenäs och Dalbergså.

Längs Vänerkusten ska ett stråk längs stranden knyta samman LIS-områden och göra hela naturområdet från Melleruds tätort (Sunnanå) till Stockenäs tillgängligt. LIS-områden stöttar kommunens utveckling och ger stöd för service i framtiden.

Samlad bedömning kring RI Friluftsliv, Vänern

Byggnation i befintliga områden bedöms underlätta för turism och boenden som vill ta del av naturen och uppleva friluftsliv i kommunen. Riksintresset för det rörliga friluftslivet får inte skadas genom byggnation nära strandlinjen.

Natura 2000

Inget av LIS-områdena ligger inom något Natura 2000-område (N2000).

Vatten och fiske

Alla LIS-områden som är belägna intill Vänern berörs av riksintresset för yrkesfiske. Vid exploatering i dessa områden gäller samma riktlinjer som för övriga kommunen, se riktlinjer under *Riksintresse/Yrkesfiske*.

Fiskevårdsområden får bildas av fiskevatten som tillhör två eller flera fastigheter med syftet att underlätta förvaltningen av fisket i sjöar och vattendrag. De LIS-områden som angränsar till fiskevårdsområden är de längs Upperudsälven, vid

Örsjön, Kabbo och Sverkersbyn. För ytterligare information: Lag (1981:533) om fiskevårdsområden.

Inom arbetet med miljö kvalitetsmålet *Levande sjöar och vattendrag* gjorde berörda myndigheter en sammanställning 2006, av områden med Sveriges mest värdefulla sötvattensmiljöer ur natur-, fisk-/fiske- och kulturmiljövårdssynpunkt. Syftet är att skydda och restaurera dessa miljöer. Till dessa områden hör Vänern, Dalslands kanal, Örsjön, Kabbosjön, Teåkerssjön och Ånimmen.

Vattendirektivet

Vattendirektivet antogs år 2000 och är EU:s ramdirektiv för vatten och reglerar vad EU-länderna minst ska klara vad gäller vattenkvalitet och tillgång på vatten. Vattendirektivet infördes i svensk lag 2004 genom främst femte kapitlet i miljöbalken som behandlar miljö kvalitetsnormer. I Sverige är fem länsstyrelser även vattenmyndigheter och ansvarar för genomförandet av vattenförvaltningen. Vattenförvaltningsarbetet genomförs i sexåriga cykler, vilket innebär att arbetet efter sex år utvärderas, och utifrån det nya kunskapsläget och hur vattenmiljöerna förändrats börjar arbetet om. Det görs nya kartläggningar, analyser av miljöpåverkan och behov av förbättring som mynnar ut i nya förslag på åtgärder och konsekvenser av dem. Det hela samlas i en ny plan för hur vattnen ska förvaltas under ytterligare en sexårsperiod. För varje sådan period fördjupas och förfinas kunskaperna om våra vattenmiljöer, och fler aktörer samverkar. Nuvarande cykel avslutas 2021 och senast 2027 ska de beslutade miljö kvalitetsnormerna vara uppnådda.

För respektive LIS-område har bedömningen från VISS (Vatteninformationssystem Sverige) inhämtats och presenteras. För mer information, se kapitlet *Hänsyn/Miljö kvalitetsnormer/Ytvatten*.

Ordförklaring för två begrepp som förekommer för respektive LIS-område:

Konnektivitet beskriver möjligheten till spridning och fria passager för djur, växter, sediment och organiskt material i uppströms och nedströms riktning, samt från vattenförekomsten till omgivande landområden.

Morfologi beskriver utformningen av ett vattendrag. Förändringar i vattenförekomstens morfologi kan uppstå på grund av att olika sorters bebyggelse och anläggningar, flottledsrensning, skogs- och jordbruk, vägbyggen med mera påverkar vattnet och dess miljö.

Vänern – särskild restriktivitet

Enligt miljöbalken (7 kap. 18 e §) gäller särskild restriktivitet vid tillämpning av LIS längs Vänern. Byggnation får endast ske om det har en liten betydelse för att tillgodose strandskyddets syften och om det råder stor efterfrågan på mark för bebyggelse i området.

Melleruds del av Vänerkusten är uppdelad i två delar, norr och söder om ändmoränen vid Hjortens Udde. För Mellerud är naturen norr om området mer anpassad för bebyggelse med ett mer flackt landskap och flera attraktiva sandbukter. Området är del av det natur- och rekreationsområdet som ska möjliggöra närhet till natur och rekreation från Melleruds tätort. Detta ger en kuststräcka med mindre exploatering ner till kommungränsen mot Vänersborg, där bebyggelse kring Vänerkusten finns i stor utsträckning. Även norr om Melleruds tätort finns det sparsamt med strandnära bebyggelse upp till kommungränsen mot Åmål och deras LIS-områden.

BYGGNATION INOM LIS

För byggnation inom LIS gäller samma regler för bygglov och förhandsbesked som i övriga delen av kommunen. Innan ansökan är det viktigt att söka strandskyddsdispens med stöd av LIS. Särskilda regler gäller om byggnationen sker inom detaljplan. Handläggare från kommunen kan hjälpa till och ge information i samband med ansökan.

BRYGGOR

Strandskyddsdispensprövningen är en förbudslagstiftning och är restriktiv när det gäller bland annat nya eller utvidgning av befintliga bryggor. Den omständighet som får beaktas vid bedömning av om särskilda skäl föreligger för brygga beskrivs i 7 kap. 18 c § p. 3 miljöbalken. Inom LIS-områden ska gemensamma brygganordningar eftersträvas för att göra så liten inverkan på strandskyddets syfte som möjligt.

KOMPLETTERING MED ENSTAKA NYA BOSTADSHUS

I de områden dispens kan ges för mindre bebyggelse, i form av enstaka komplettering av bostadshus, ska det beaktas huruvida husen avses att uppföras i anslutning till befintliga bostadshus (miljöbalken 7 kap. 18 d §). Ny bebyggelse ska placeras så att det finns möjlighet till passage för allmänheten (och djur) ned till stranden inom rimligt avstånd.

ÖVERSIKT

Tabellen nedan visar en översikt över LIS-områdena avseende VA-lösning, riksintressen (RI), detaljplaner (DP), byggnadsinventeringar (BI), övriga upplysningar, områdets karaktär (typ) och antalet möjliga bostäder (ant.).

	LIS-område	VA	RI	DP	BI	Övrigt	Typ	Ant.
1	Vita Sannar	KVA	F, RF	1985,- 99,- 2017	BI Järns socken	Vattenskydds- område	B, C, T	45
2	Järns Sannar	Enskilt	F, RF	NEJ	BI Järns socken		B	15
3	Näs Sannar	KVA 2026	F, RF	1968	BI Bolstad, Erikstad, Grinstad socknar		B	25
4	Svartebäck	Enskilt	F, RF	1976, 1984	BI Bolstad, Erikstad, Grinstad socknar		B	10

5	Stockenäs	Grinstad, KVA <15 år	F, N, RF	1970, 1998	BI Bolstad, Erikstad, Grinstad socknar		B	25
6	Dalbergså	Enskilt	K, RF	NEJ	BI Bolstad, Erikstad, Grinstad socknar	Fornlämning	C, T	0
7	Åsebro	KVA	----	1956	BI Bolstad, Erikstad, Grinstad socknar	Odlingsland- skap, fornlämningar	B, Ö	15
8	Gunvarbyn	Enskilt	N	1968	Örs socken	Odlingsland- skap m.m.	B	10
9	Örs Hagen	Enskilt	N	NEJ	Örs socken	Skyddsvärda träd, skog m.m.	B, T	10
10	Mörte- tjärnen	KVA	N	NEJ	Dalskog och Gunnarsnä s socknar	Fornlämningar	B, T	10
11	Sverkersbyn	Enskilt, KVA <15 år	----	NEJ	Dalskog och Gunnarsnä s socknar	Vattenskydds- område m.m.	B	10
12	Kabbo	Förening kopplat till KVA, Enskilt	----	NEJ	Dalskog och Gunnarsnä s socknar	Värdetrakt för skog m.m.	B	10
13	Sundserud	KVA 2026	F, N, K, RF	2018	Dalslands kanal	Föreorende områden, skjutbana m.m.	B	70
14	Övre Upperuds- höljen	KVA	F, N, K, RF	1988	Dalslands kanal	Skyddsvärda träd, skog m.m.	C, T, Ö	0
15	Snäcke	Enskilt	F, N, RF	NEJ	Dalslands kanal	Värdetrakt för skog m.m.	B, T, Ö	10
16	Upperud	KVA 2021	F, N, K RF	1994	Dalslands kanal	Värdetrakt för skog m.m.	B, T	5

17	Köpmannebro	Utreds ev. KVA 2026	F, N, K, RF	NEJ	Dalslands kanal		B, T	15
18	Köpmannehamn	Enskilt	F, N, RF	NEJ	Dalslands kanal	Hamn pot. förorenad	T, Ö	0

Ordförklaringar

BI Byggnadsinventering

DP Detaljplan

E Enskilt avlopp

KVA Kommunalt vatten och avlopp

B Bostäder

C Camping

T Turism

Ö Övrig verksamhet

RI Riksintresse

F Friluftsliv

K Kulturmiljövård

N Naturvård

RF Rörligt friluftsliv

*Sammanlagt innebär LIS-planen möjlighet att bygga ca 285 nya bostäder i kommunen.

LIS-OMRÅDEN

I följande avsnitt beskrivs kommunens utpekade LIS-områden.

1 VITA SANNAR

Områdesbeskrivning

Med en stor camping och stugby i området är turismen väl utbyggd i Vita Sannar. Under 2019 har en ny detaljplan påbörjats för området kring campingen, som ger verksamheten möjlighet att utvecklas. Det finns även en detaljplan för bostäder (Örnudden). Planen antogs 2017 med ett trettiotal nya byggrätter. Obebyggd mark består till största del av skogsmark.

Vita Sannar ligger 4 km från Melleruds centrum och nås genom en cykelväg. Området är ett närbeläget och ett fint rekreationsområde för såväl turister som boende. Vita Sannar knyts samman med Järns och Näs Sannar söder ut och i norr med Sunnanå genom en uppmärkt stig.

LIS-området är uppdelat i tre delområden:

Delområde 1 består av detaljplanen Örnudden (2017) som ligger i områdets norra del.

Delområde 2 innefattar detaljplanen för campingen och ett område för möjlighet till utökning av campingen i norra delområdet. Detaljplanearbete för området påbörjades 2019.

Delområde 3 består av befintlig bostadsbebyggelse vid strandens norra och södra del. Stranden ska fortsatt vara fri från bebyggelse. Området består till del av detaljplaner från 1985 och 1999.

Antal möjliga nya bostäder i LIS-området: ca 25 stycken i befintlig detaljplan för Örnudden (2017) samt ytterligare ca 20 tomter i delområde 3.

Översiktlig naturvärdesinventering

Området består av befintlig bebyggelse samt planlagd mark. Inom området finns inga områden som bedöms uppnå naturvärdesklass vid inventeringen.

Vattendirektivet

Enligt VISS bedöms den morfologiska statusen som hög men konnektiviteten som otillfredsställande på grund av befintlig reglering. Den ekologiska statusen bedöms som måttlig. Kemisk status bedöms som ej god gällande ytvatten då bland annat bromerade flamskyddsmedel i fisk överskrider EU:s gränsvärden.

Planer och värdeintressen

- ❖ Riksintresse för friluftsliv och rörligt friluftsliv.
- ❖ Innefattas till viss del av vattenskyddsområdet Vänern (Vita Sandar).
- ❖ Tre detaljplaner reglerar stora delar av området (1985, 1999, 2017). Planen från 1985 är på gång att bytas ut mot ny.
- ❖ Kulturhistorisk byggnadsinventering nr 45 (2001): Järns Socken.

Motiv

- Campingen får möjlighet att utvecklas, vilket ökar turistnäringen i kommunen.
- Kommunen kan utvecklas på ett hållbart sätt genom komplettering vid befintlig bebyggelse. Området ligger i nära anslutning till Melleruds tätort.
- Kommunalt VA finns.
- Passage för allmänheten ska finnas i området ner till stranden.

Riktlinjer

- Integrera naturen i planläggningen.
- Ny byggnation ska ske bakom befintlig bebyggelse.
- Inom området finns förutsättningar för skred. För fullständiga riktlinjer se *Hänsyn/Hälsa och säkerhet/Skred, ras och erosion*.
- Nybyggnation ska anslutas till kommunalt VA.

2 JÄRNS SANNAR

Områdesbeskrivning

Järns Sannar är beläget innanför den fina sandstranden längs Vänerkusten. Området består till stor del av avlånga skogsskiften som sträcker sig ut mot strandlinjen. Här ligger idag 15–20 fritidshus i ett tyst och naturnära läge. Fritidshusen är relativt glest placerade där en del har sjöutsikt. Den obebyggda marken består av skogsmark med olika karaktär – både gles och tät granskog samt avverkad skog.

Järns Sannar är beläget 7 km sydost om Mellerud tätort där den kommunala servicen finns att tillgå. På ungefär samma avstånd nås lanthandeln i Grinstad. Järns Sannar knyts samman norrut med Näs Sannar, Vita Sannar och Sunnanå genom en uppmärkt stig. LIS-området skulle möjliggöra allt från enstaka kompletteringar av fritidshus till en utbyggnad reglerad i detaljplan.

Antal möjliga nya bostäder i LIS-området: ca 15 stycken.

Översiktlig naturvärdesinventering

Området består av produktionsskog av mestadels tall och gran, i området finns också ett större hygge. Inom området finns inga områden som bedöms uppnå naturvärdesklass vid inventeringen.

Vattendirektivet

Enligt VISS bedöms den morfologiska statusen som hög men konnektiviteten som otillfredsställande på grund av befintlig reglering. Den ekologiska statusen bedöms som måttlig. Kemisk status bedöms som ej god gällande ytvatten då bland annat bromerade flamskyddsmedel i fisk överskrider EU:s gränsvärden.

Planer & värdeintressen

- ❖ Riksintresse för friluftsliv och rörligt friluftsliv.
- ❖ Kulturhistorisk byggnadsinventering nr 45 (2001): Järns Socken.

Motiv

- Kommunen kan utvecklas på ett hållbart sätt genom komplettering vid befintlig bebyggelse. Komplettering sker i begränsad omfattning.
- Bättre tillfartsvägar och därmed ökade möjligheter för allmänheten att nå stränderna.

Riktlinjer

- Allmänheten ska ha tillgång till stranden. Möjlighet ska finnas att gå längs strandkanten.
- Ny byggnation ska ske bakom befintlig bebyggelse.
- Inom området finns förutsättningar för skred. För fullständiga riktlinjer se *Hänsyn/Hälsa och säkerhet/Skred, ras och erosion*.
- VA ska lösas enskilt, med fördel genom slutna tankar och en gemensamhetsanläggning för rening av BDT-vatten (avlopp från bad, disk och tvätt).

3 NÄS SANNAR

Områdesbeskrivning

Näs Sannar är ett område längs Vänerkusten med stor andel fritidshusbebyggelse. Bebyggelsen, bestående av cirka 50 fritidshus och några permanenthus, varvas i ett flackt landskap av skogs- och jordbruksmark, i ett tyst och naturnära läge. Den större delen av fritidshusen är reglerade i en detaljplan från 1968 och ligger väl samlade. En del fritidshus har sjöutsikt medan andra saknar den. I området gäller strandskydd 300 meter från strandlinjen.

I Näs Sannar finns idag ingen lokal service. Närmsta matvarubutik är Grinstad Lanthandel 6 km bort. Övrig kommunal service återfinns i Mellerud, 8 km nordväst om området. Näs Sannar knyts samman med Järns Sannar och Vita Sannar, upp till Sunnanå genom en uppmärkt stig.

LIS-området innebär en utveckling av befintlig byggelse med möjlighet till både fritids- och permanenthus. En framtida byggnation kan ske längs befintliga vägar mellan nuvarande bebyggelse och vägen ut mot Hjortens Udde.

Antal möjliga nya bostäder i LIS-området: ca 25 stycken.

Översiktlig naturvärdesinventering

Området består av ett stort fritidshusområde utmed stranden. I området finns flera passager ned till stranden mellan husen och det finns en stor offentlig badplats i området. Mellan den stora vägen och bebyggelsen finns ett område med åkermark/ängsmark.

Område med visst naturvärde:

Delområdet utgörs av ett parti fuktig alvegetation.

Vattendirektivet

Enligt VISS bedöms den morfologiska statusen som hög men konnektiviteten som otillfredsställande på grund av befintlig reglering. Den ekologiska statusen bedöms som måttlig. Kemisk status bedöms som ej god gällande ytvatten då bland annat bromerade flamskyddsmedel i fisk överskrider EU:s gränsvärden.

Planer och värdeintressen

- ❖ Riksintresse för friluftsliv och rörligt friluftsliv.
- ❖ Verksamhetsområde för VA planeras till år 2026.
- ❖ En detaljplan reglerar del av området (1968).
- ❖ Kulturhistorisk byggnadsinventering nr 37 (1991): Bolstad, Erikstad och Grinstad socknar.

Motiv

- Kommunen kan utvecklas på ett hållbart sätt genom komplettering vid befintlig bebyggelse. Komplettering sker i begränsad omfattning.
- Lanthandeln i Grinstad får större kundunderlag.
- Området är tillgängligt för allmänheten genom badplats.

Riktlinjer

- Befintliga vägar kan behöva förstärkas vid ny byggnation.
- Hänsyn ska tas till naturvärden: fuktig alvegetation.
- Passager ska finnas för allmänheten genom området ner till stranden.
- Ny byggnation ska ske bakom befintlig bebyggelse.
- Inom området finns förutsättningar för skred. För fullständiga riktlinjer se *Hänsyn/Hälsa och säkerhet/Skred, ras och erosion*.
- Nybyggnation ska anslutas till kommunalt VA när sådant finns (från 2026). Tills dess ska VA ska lösas enskilt, med fördel genom slutna tankar och en gemensamhetsanläggning för rening av BDT-vatten (avlopp från bad, disk och tvätt).

4 SVARTEBÄCK

Områdesbeskrivning

Svartebäck är beläget i mellersta delen av kommunen, vid Vänern där strandskydd om 300 meter gäller. I Svartebäck finns en grund vassvik där fågellivet är rikt och varierat som gör området attraktivt även för fågelskådare.

Idag berör två detaljplaner delar av LIS-området. Dessa reglerar fritidshusbebyggelse och det återstår ett 10-tal outnyttjade byggrätter. Till övervägande del består den obebyggda marken av skogsmark, snårig i söder och desto glesare i norr. Strax norr om LIS-området finns bryggor med möjlighet till båtförtöjning.

Svartebäck är beläget 15 km sydost om Mellerud tätort där den kommunala servicen finns att tillgå. Närmsta matvarubutik är belägen i Grinstad på ett avstånd om 9 km.

LIS-området möjliggör ytterligare komplettering av en handfull småhus utöver de tillgängliga byggrätterna.

Antal möjliga nya bostäder i LIS-området: ca 10 stycken.

Översiktlig naturvärdesinventering

Området består av produktionsskog både yngre och äldre samt tät lövbränna efter tidigare avverkning. Inom området finns inga områden som bedöms uppnå naturvärdesklass vid inventeringen.

Vattendirektivet

Enligt VISS bedöms den morfologiska statusen som hög men konnektiviteten som otillfredsställande på grund av befintlig reglering. Den ekologiska statusen bedöms som måttlig. Kemisk status bedöms som ej god gällande ytvatten då bland annat bromerade flamskyddsmedel i fisk överskrider EU:s gränsvärden.

Planer och värdeintressen

- ❖ Riksintresse för friluftsliv och rörligt friluftsliv.

- ❖ Två detaljplaner reglerar stora delar av området (1976, 1984).
- ❖ Kulturhistorisk byggnadsinventering nr 37 (1991): Bolstad, Erikstad och Grinstad socknar.

Motiv

- Elevunderlaget för skolverksamhet i Åsebro stärks.
- Kommunen kan utvecklas på ett hållbart sätt genom komplettering vid befintlig bebyggelse. Komplettering sker i begränsad omfattning.

Riktlinjer

- Inom området finns förutsättningar för skred. För fullständiga riktlinjer se *Hänsyn/Hälsa och säkerhet/Skred, ras och erosion*.
- VA ska lösas enskilt, med fördel genom slutna tankar och en gemensamhetsanläggning för rening av BDT-vatten (avlopp från bad, disk och tvätt).

5 STOCKENÄS

Områdesbeskrivning

Stockenäs är ett område med fritidsbebyggelse beläget längs Vänerkusten. På området finns ca 30 fritidshus i varierande ålder, en del med sjöutsikt.

Bebyggelsen regleras av två detaljplaner. Ett 20-tal tomter på skogs- och jordbruksmark är fortfarande outnyttjade. Vid Vänern finns badmöjlighet och bryggor till båtförtöjning. Här gäller strandskydd 300 meter från strandlinjen.

Idag finns ingen kommunal service i direkt anslutning till området. Närmaste matvarubutik är lanthandeln i Grinstad på ett avstånd om 10 km och övrig kommunal service finns i Mellerud tätort, 15 km nordväst om Stockenäs.

LIS-området har samma avgränsning som detaljplanerna vilket innebär att ingen ytterligare bebyggelse tillkommer utöver de 20-tal byggrätter som återstår. I gällande detaljplaner är den maximala arean för huvudbyggnaden 80 m². Strandskyddet är upphävt i detaljplanen men skulle återinträda om detaljplanen behöver ändras. En eventuell ändring av detaljplanen har då stöd i denna LIS-plan.

Antal möjliga nya bostäder i LIS-området: ca 25 stycken inom befintlig detaljplan.

Översiktlig naturvärdesinventering

Området består av bebyggelse, skogsmark i olika åldersstrukturer, vissa öppna områden från åker till öppen äldre ängsmark som hålls öppen ned mot vattnet och befintlig brygganläggning. Utmed en udde i området finns en väl frekventerad stig utmed klipporna. I området finns också två vassvikar som är uppbrutna av befintliga öppningar mot bryggor och stränder.

Område med visst naturvärde:

Delområdet består av fuktig översilad lövskog samt vassbälte.

Vattendirektivet

Enligt VISS bedöms den morfologiska statusen som hög men konnektiviteten som otillfredsställande på grund av befintlig reglering. Den ekologiska statusen

bedöms som måttlig. Kemisk status bedöms som ej god gällande ytvatten då bland annat bromerade flamskyddsmedel i fisk överskrider EU:s gränsvärden.

Planer och värdeintressen

- ❖ Riksintresse för friluftsliv, naturvård och rörligt friluftsliv.
- ❖ Två detaljplaner reglerar delar av området (1970, 1998).
- ❖ Kulturhistorisk byggnadsinventering nr 37 (1991): Bolstad, Erikstad och Grinstad socknar.
- ❖ Verksamhetsområde för VA planeras inom en 15-årsperiod.

Motiv

- Kommunen kan utvecklas på ett hållbart sätt genom komplettering vid befintlig bebyggelse. Komplettering sker i begränsad omfattning.
- Lanthandeln i Grinstad får större kundunderlag.
- Elevunderlaget för skolverksamhet i Åsebro stärks.

Riktlinjer

- Möjligheten till rörligt friluftsliv ska fortsatt vara goda efter ytterligare byggnation.
- Stockenäs udde ska bevaras från ny bebyggelse. Möjlighet till kompletterande åtgärder till befintlig bebyggelse får prövas i ny detaljplan.
- Inom området finns förutsättningar för skred. För fullständiga riktlinjer se *Hänsyn/Hälsa och säkerhet/Skred, ras och erosion*.
- Vatten ska lösas genom *Grinstads vatten* och avloppet enskilt, med fördel genom slutna tankar och en gemensamhetsanläggning för rening av BDT-vatten (avlopp från bad, disk och tvätt). När kommunalt VA finns ska detta väljas.

6 DALBERGSÅ

Områdesbeskrivning

Dalbergså är kommunens sydligaste LIS-område längs Vänerkusten, ca 17 km sydost om Mellerud tätort. För området, som består av en camping och en gästhamn, gäller strandskydd 300 m från strandlinjen vid Vänern och 100 m vid Dalbergså.

Sommartid finns det ett café i anslutning till campingen där det går att köpa allt som behövs för en kortare vistelse. Vid komplettering av det lokala utbudet återfinns närmaste matvarubutik i Grinstad på ett avstånd om 8 km. Övrig kommunal service finns i Mellerud tätort.

LIS-området möjliggör för befintlig camping och gästhamn att utvecklas.

Översiktlig naturvärdesinventering

Området består av en befintlig camping samt tillhörande bebyggelse. Utmed ån finns gästbryggor och permanenta byggplatser. I området finns inga områden som bedöms nå upp till naturvärde.

Vattendirektivet

Enligt VISS bedöms den morfologiska statusen som hög men konnektiviteten som otillfredsställande på grund av befintlig reglering. Den ekologiska statusen bedöms som måttlig på grund av övergödning. Vattendragets närområde bedöms som otillfredsställande. Kemisk status bedöms som ej god gällande ytvatten då bland annat bromerade flamskyddsmedel i fisk överskrider EU:s gränsvärden.

Planer och värdeintressen

- ❖ Riksintresse kulturmiljövård och rörligt friluftsliv.
- ❖ Fornlämning i form av boplatz i östra delen av campingen.
- ❖ Kulturhistorisk byggnadsinventering nr 37 (1991): Bolstad, Erikstad och Grinstad socknar.

Motiv

- Campingen får möjlighet att utvecklas, vilket ökar turistnäringen i kommunen.
- Gästhamnen får möjlighet att utvecklas, vilket ökar turistnäringen i kommunen.

Riktlinjer

- Det ska tas hänsyn till kulturmiljön i området och kulturmiljön ska gärna lyftas fram vid ny exploatering. En kulturmiljöanalys som inbegriper bebyggelse, landskap och fornlämningar ska göras vid nybyggnation och exploatering.
- Inom området finns förutsättningar för skred. För fullständiga riktlinjer se *Hänsyn/Hälsa och säkerhet/Skred, ras och erosion*.
- VA löses enskilt.
- Miljö kvalitetsnormerna för ytvatten ska särskilt beaktas och byggnation får inte ske om möjligheterna till att uppnå god ekologisk status i aktuellt vattendrag påverkas negativt.

Områdesbeskrivning

Åsebro är beläget mitt på dalboslätten vid Dalbergså, 12 km söder om Mellerud tätort. Här finns ett 20-tal småhus, förskola, grundskola, idrottsplats och Åsebro foder. I Åsebro finns det höga kulturvärden och både en stenbro och en kvarn räknas som fornlämningar. Åsebro är ett av få LIS-områden där strandskyddet endast är 100 m.

Utöver skol- och idrottsverksamheten finns ingen ytterligare kommunal service i direkt anslutning till området. Närmsta matvarubutik återfinns i Grinstad 3 km norrut och övrig kommunal service i Mellerud tätort.

LIS-området möjliggör för verksamheter att dels etableras, dels att utökas. Detaljplanen inom LIS-området har 12 outnyttjade byggrätter för bostäder och en eventuell ändring av detaljplanen har då stöd i LIS-planen.

Antal möjliga nya bostäder i LIS-området: ca 15 stycken.

Översiktlig naturvärdesinventering

Området består av en bebyggelse och ett skogsparti utmed ån. Skogen består av två skiften, ett med produktionsskog utmed vägen i norr och ett med rikligt med lövinslag ju närmare ån skogen ligger.

Område med visst naturvärde - västra:

Bård av al och lövträd utmed ån.

Område med visst naturvärde - östra:

Strömmande vatten med bakvatten och gölar, översilade hållar och grunda bakvatten i forsen.

Vattendirektivet

Enligt VISS bedöms den morfologiska statusen som god och att den ekologiska statusen kommer vara god först 2027. Det finns problem med miljögifter men

inte med försurning i ån. Halten av PBDE bedöms överskrida gränsvärdet i fisk i samtliga vattenförekomster.

Planer och värdeintressen

- ❖ Regionalt värdefulla odlingslandskap berör östra delen av LIS-området (Bolstad, Gestad, Grinstad).
- ❖ Två fornlämningar i form av stenbro och kvarn.
- ❖ Potentiellt förorenade områden finns inom och i anslutning till området. Inom området finns 3 potentiellt förorenade områden; en kvarn i riskklass 2 (stor risk för förorening) och två branschklassade områden (verkstadsindustri och avloppsreningsverk). I anslutning till området finns ett område med en nedlagd deponi, garveri, färgeri i riskklass 3 (måttlig risk för förorening), samt en kvarn i riskklass 4 (liten risk för förorening).
- ❖ En detaljplan reglerar stor del av området (1956).
- ❖ Kulturhistorisk byggnadsinventering nr 37 (1991): Bolstad, Erikstad och Grinstad socknar.

Motiv

- Elevunderlaget för skolverksamhet i Åsebro stärks.
- Lanthandeln i Grinstad får större kundunderlag.
- Kommunalt VA finns.
- Eventuell förorenad mark kan tas bort vid exploatering och bidra till miljömålet om en giftfri miljö.

Riktlinjer

- Vid byggnation intill kulturhistoriskt värdefulla platser ska den nya miljön ta hänsyn till den gamla så att platsens historia synliggörs och skapar en ökad kvalité av den fysiska miljön.
- En fri passage närmast strandlinjen är viktig för att bevara landskapets gröna infrastruktur.

- Föroreningar kan finnas i området och behöver utredas. Om föroreningar förekommer ska dessa åtgärdas utifrån riskbedömning innan marken får användas för utbyggnadsändamål.
- Inom området finns förutsättningar för skred. För fullständiga riktlinjer se *Hänsyn/Hälsa och säkerhet/Skred, ras och erosion*.
- Nybyggnation ska anslutas till kommunalt VA.

8 GUNVARBYN

Områdesbeskrivning

Gunvarbyn är beläget vid den sydvästra delen av Örsjön där strandskydd gäller 200 meter från strandlinjen. Här finns idag fritidshus i sammanhållen bebyggelse, reglerade i detaljplan. Obebyggd mark i området består idag till mest del av kuperad och snårig skogsmark, en del inventerad med höga naturvärden.

Området är beläget 10 km sydväst om Dals Rostock där den närmsta matvarubutiken Byxfickans livs, förskolan och skolan är belägna. Söder om Dals Rostock planeras ett nytt tågstopp. För övrig kommunal service hänvisas till Melleruds tätort.

Om detaljplanen ska ändras kan LIS-området innebära en komplettering med enstaka småhus längs befintliga vägar och bebyggelse i söder. I norra delen av området finns idag ingen detaljplan.

Antal möjliga nya bostäder i LIS-området: ca 10 stycken.

Översiktlig naturvärdesinventering

Området består av ett befintligt fritidshusområde med öppna gräsmarker ned mot sjön respektive en stor hästhage med lövridå mot vattnet bestående av bland annat ek och al. I området finns också en höjd innanför hästhagen med löv och gran samt ett område väster om vägen med produktionsskog av gran.

Område med påtagligt naturvärde:

Utpekad Ängs- och hagmarkobjekt med rik flora.

Område med visst naturvärde:

Ekdunge med betad gräsmark.

Värdeelement (i anslutning till LIS-området):

Lövvegetation i betesmarken ned mot vattnet, mest bestående av ädellöv och al.

Vattendirektivet

Enligt VISS, finns problem med övergödning, miljögifter och den morfologiska statusen. Vattnet är dock inte försurat. God ekologisk status beräknas uppnås 2027. Den ekologiska statusen påverkas bland annat av fysiska hinder som människan har åstadkommit genom dammar med mera.

Planer och värdeintressen

- ❖ Riksintresse för naturvård.
- ❖ Regionalt värdefulla odlingslandskap för större delen av området (Örsjön).
- ❖ Värdeetrakt för skog (Edsleskog-Dalformationen).
- ❖ En detaljplan reglerar del av området (1968).
- ❖ Ängs- och betesmarksinventeringen (regleras i detaljplan som Allmän plats: park eller plantering).
- ❖ Kulturhistorisk byggnadsinventering (2006): Örs socken.

Motiv

- Kommunen kan utvecklas på ett hållbart sätt genom komplettering vid befintlig bebyggelse. Komplettering sker i begränsad omfattning.
- Närheten till ett nytt tågstopp skulle öka möjligheten för fler människor att pendla och bo på landsbygden.
- Matvarubutiken Byxfickans livs i Dals Rostock får ett större kundunderlag.

Riktlinjer

- Jordbruksmarken närmast vattnet ses som en fri passage genom hela området och ska undantas från bebyggelse.
- Passager för allmänheten från vägen till stranden behöver tryggas.
- Skyddsvärda träd ska bevaras och ges skydd vid lovprövning och detaljplaneläggning.
- Ny bebyggelse ska anpassas till terrängen och uppföras i första hand i anslutning till befintliga vägar och bebyggelse.
- Inom området finns förutsättningar för skred. För fullständiga riktlinjer se *Hänsyn/Hälsa och säkerhet/Skred, ras och erosion*.
- VA ska lösas enskilt, med fördel genom slutna tankar och en gemensamhetsanläggning för rening av BDT-vatten (avlopp från bad, disk och tvätt).
- Miljökvalitetsnormerna för ytvatten ska särskilt beaktas och byggnation får inte ske om möjligheterna till att uppnå god ekologisk status i aktuell sjö påverkas negativt.

9 ÖR HAGEN

Områdesbeskrivning

Ör Hagen är beläget vid den norra delen av Örsjön där strandskydd gäller 200 meter från strandlinjen, förutom för några hus som undantagits från det utvidgade strandskyddet.

LIS-området är uppdelat i två delområden; ett på östra sidan sjön i form av bostäder och ett på västra sidan sjön i form av bostäder och badplats. Det östra området består av permanenthus i sammanhållen bebyggelse, jordbruksmark och kuperad och tätbevuxen skogsmark i norra delen. Det västra området består av ett 10-tal bostadsfastigheter, huvudsakligen fritidshus, i nära anslutning till den kommunala badplatsen Strömmersvik. Obebyggd mark består av kuperad och tätbevuxen skogsmark.

Området är beläget 4–5 km söder om Dals Rostock. Här återfinns den närmsta matvarubutiken Byxfickans livs, förskolan och skolan. Söder om Dals Rostock planeras ett nytt tågstopp. För övrig kommunal service hänvisas till Melleruds tätort.

Antal möjliga nya bostäder i LIS-området: ca 10 stycken, fördelat på båda delområdena.

Översiktlig naturvärdesinventering

Området består av ett befintligt bostadsområde öster om sjön med både fritidshus och åretruntbostäder. I norr gränsar det östra området mot åkermark som går ned mot sjön och ett större fint sammanhängande vassbälte. Det västra området består av en badplats med grova lövträd, främst ask men även andra ädellövträd. I området finns inslag av lövträd i ett annat grandominerat landskap.

Område med visst naturvärde (i anslutning till LIS-området):

Delområdet består av en bäck med lövrik vegetation utmed denna.

Område med påtagligt naturvärde (i anslutning till LIS-området):

Delområdet utgörs av rikligt flerskiktad skog av ek, al och asp i ett område med produktionsskog av gran.

Vattendirektivet

Enligt VISS, finns problem med övergödning, miljögifter och den morfologiska statusen. Vattnet är dock inte försurat. God ekologisk status beräknas uppnås 2027. Den ekologiska statusen påverkas bland annat av fysiska hinder som människan har åstadkommit genom dammar med mera.

Planer och värdeintressen för båda delområdena

- ❖ Värdeintresse för skyddsvärda träd (Mellerud).
- ❖ Värdeintresse för skog (Edsleskog-Dalformationen).
- ❖ Kulturhistorisk byggnadsinventering (2006): Örs socken.

Delområde 1 (öster)

- ❖ Förekomst av allmän dammussla.

Delområde 2 (väster)

- ❖ Riksintresse för Naturvård.
- ❖ Förekomst av allmän dammussla.
- ❖ Ädellövskog längs strandlinjen.

Motiv

- Kommunen kan utvecklas på ett hållbart sätt genom komplettering vid befintlig bebyggelse. Komplettering sker i begränsad omfattning.
- Närheten till ett nytt tågstopp skulle öka möjligheten för fler människor att pendla och bo på landsbygden.
- Örs cementgjuteri är en verksamhet i området som har större möjlighet till utveckling med bostäder och stärkt infrastruktur.
- Matvarubutiken Byxfickans livs i Dals Rostock får ett större kundunderlag.

Riktlinjer

- Gångstråk mellan tomter ner mot vattnet ska eftersträvas för att säkra den allemansrättsliga tillgången.
- Ny bebyggelse får uppföras endast i anslutning till befintliga vägar och bebyggelse.
- Vid etablering av brygga ska hänsyn tas till eventuell dammussla i området. Utredning av dess förekomst ska ske och villkor ska upprättas så att grumling av vattnet undviks.
- Skyddsvärda träd ska bevaras och ges skydd vid lovprövning och detaljplaneläggning.
- Inom området finns förutsättningar för skred. För fullständiga riktlinjer se *Hänsyn/Hälsa och säkerhet/Skred, ras och erosion*.
- VA ska lösas enskilt, med fördel genom slutna tankar och en gemensamhetsanläggning för rening av BDT-vatten (avlopp från bad, disk och tvätt).
- Miljö kvalitetsnormerna för ytvatten ska särskilt beaktas och byggnation får inte ske om möjligheterna till att uppnå god ekologisk status i aktuell sjö påverkas negativt.

10 MÖRTETJÄRNEN

Områdesbeskrivning

Sjön Mörtetjärnen ligger precis söder om Dals Rostock vid det gamla sanatoriet för TBC. Inom LIS-området finns idag lokaler som används främst för Bed & Breakfast. I precis anslutning finns förskola, demensboende och bostäder. Byggnaderna, som ligger fint placerade i ett lummigt parkområde, visar upp en kulturhistorisk miljö, som än idag är väl lämpat för rekreation. Området är även förbundet med OK Kroppefjälls friluftsanläggning. För Mörtetjärnen gäller strandskydd om 100 meter från strandlinjen. Idag finns ingen detaljplan som reglerar byggrätten eller användningen för området.

Området är beläget precis utanför Dals Rostock, där den närmsta matvarubutiken Byxfickans livs och skolan är belägna. Förskola finns i precis anslutning till LIS-området. Ett nytt tågstopp planeras en dryg kilometer härifrån och en sådan pendlingsmöjlighet skulle stärka både verksamheter och bostäder för platsen. För övrig kommunal service hänvisas till Melleruds tätort.

LIS-området skulle möjliggöra för utveckling och expansion av den befintliga verksamheten Bed & Breakfast som innefattar övernattnings- och naturturism. Förslag på utveckling skulle kunna vara ställplatser för husbil, sovmöjligheter utomhus under tak och tillgänglighetsanpassade strövområden. I det fall området vill byggas om till bostäder möjliggör LIS-skälet att ändrad användning till bostäder kan tillåtas. LIS-området är till stöd för upphävande av strandskyddet vid planläggning.

Antal möjliga nya bostäder i LIS-området: ca 10 stycken, huvudsakligen genom ändring av användning i befintliga byggnader.

Översiktlig naturvärdesinventering

Området består av befintlig bebyggelse utmed Mörtetjärnen som i sig hyser både åkergröda och vanlig gröda. Vid inventeringen klassades ingen mark som att det når upp till naturvärdesklass.

Vattendirektivet

Tjärnet är ett litet vatten och är inte statusklassat. Örsjön som ligger nedströms är dock klassat och där finns problem med övergödning, miljögifter och den morfologiska statusen. Vattnet är dock inte försurat. God ekologisk status beräknas uppnås 2027. Den ekologiska statusen påverkas bland annat av fysiska hinder som människan har åstadkommit genom dammar med mera.

Planer och värdeintressen

- ❖ Riksintresse för naturvård.
- ❖ Naturreseptat på västra och norra sidan av sjön.
- ❖ En handfull fornlämningar.
- ❖ Ingen detaljplan finns för området.
- ❖ Värdeetrakt för skyddsvärda träd (Mellerud).
- ❖ Ett skyddsvärt träd i form av en lind.
- ❖ Värdeetrakt för skog (Edsleskog-Dalformationen).
- ❖ Kulturhistorisk byggnadsinventering nr 33 (1984): Dalskog och Gunnarsnäs socknar.

Motiv

- Möjlighet att utveckla verksamheten eller möjlighet till bostäder på Kroppefjäll.
- Förtäta befintlig bebyggelse för att ge underlag för kommersiell och offentlig service i Dals Rostock.
- Ökat underlag för kollektivtrafiken vid nytt tågstopp i Dals Rostock.
- Matvarubutiken Byxfickans livs i Dals Rostock får ett större kundunderlag.

Riktlinjer

- Byggnaderna och miljön ska bevaras ur kultur- och socialhistoriskt perspektiv.

- Ny byggnation ska anpassas så att de samspelar med befintlig bebyggelse och att känslan av privatisering uteblir.
- På grund av områdets starka rekreativvärden är det viktigt att en fri passage längs strandlinjen säkerställs.
- Skyddsvärda träd ska bevaras och ges skydd vid lovprövning och detaljplaneläggning.
- Eftersom LIS-området angränsar till naturreservat ska eventuella naturvärden på platsen tas i särskilt beaktande vid planläggning.
- Nybyggnation ska anslutas till kommunalt VA.

11 SVERKERSBYN

Områdesbeskrivning

Sverkersonbyn är beläget vid den sydöstra delen av Näsölen där strandskydd om 200 meter gäller. Det öppna landskapet ger en lantlig känsla med hästhagar och gårdar som ligger längs med genomfartsvägen. Den mesta av den obebyggda marken består av jordbruksmark, med inslag av skogsmark.

Området är beläget 4 km norr om Dals Rostock. Här återfinns den närmsta matvarubutiken Byxfickans livs, förskolan och skolan. Dessutom planeras tågstopp för orten. För övrig kommunal service hänvisas till Melleruds tätort.

LIS-området möjliggör komplettering av bostäder kring befintliga vägar och bebyggelse.

Antal möjliga nya bostäder i LIS-området: ca 10 stycken.

Översiktlig naturvärdesinventering

Området består av befintlig bebyggelse och åkermark utmed sjön, ställvis finns det randskog.

Område med visst naturvärde:

Delområdet är utpekade naturvärde av Skogsstyrelsen och hyser ädellövskog i en rand utmed sjön.

Vattendirektivet

Enligt VISS är den morfologiska statusen god men konnektiviteten dålig. Den ekologiska statusen bedöms som god 2021 men med kvarstående problem med kvicksilver och bromerade difenyletrar.

Planer och värdeintressen

- ❖ Naturresevat på västra sidan av sjön.
- ❖ Värdeetrakt för skyddsvärda träd (Mellerud).
- ❖ Ädellövskog vid sjökanten utpekade av Skogsstyrelsen som naturvärde.
- ❖ Odlingsmarker som ansluter till vatten har generellt ett värdefullt fågelliv.
- ❖ Verksamhetsområde för VA planeras inom en 15-årsperiod.
- ❖ Innefattas av vattenskyddsområdet Sverkersbyn.
- ❖ Kulturhistorisk byggnadsinventering nr 33 (1984): Dalskog och Gunnarsnäs socknar.

Motiv

- Befintliga fastigheter får en bättre VA-anläggning.
- Närheten till ett nytt tågstopp skulle öka möjligheten för fler människor att pendla och bo på landsbygden.
- Matvarubutiken Byxfickans livs i Dals Rostock får ett större kundunderlag.

Riktlinjer

- För att bibehålla vattnets goda kvalitet får inte ny byggnation medföra att olägenheter uppkommer, exempelvis att olja från fordon rinner ut i grundvattnet vid markarbeten.
- Skyddsvärda träd ska bevaras och ges skydd vid lovprövning och detaljplaneläggning.
- De skogliga naturvärdena, i form av randskog (ädellövträd), ska bevaras.
- Ny bebyggelse ska anpassas till terrängen och uppföras i första hand i anslutning till befintliga genomfartsväg och bebyggelse, i andra hand öster om genomfartsvägen.
- Vid eventuell planläggning eller bygglovsprövning på jordbruksmark som ansluter till vattnet ska fågellivet utredas och anpassningar göras därefter.
- Inom området finns förutsättningar för skred. För fullständiga riktlinjer se *Hänsyn/Hälsa och säkerhet/Skred, ras och erosion*.
- VA ska lösas enskilt, med fördel genom slutna tankar och en gemensamhetsanläggning för rening av BDT-vatten (avlopp från bad, disk och tvätt). När kommunalt VA finns ska detta väljas.
- Miljökvalitetsnormerna för ytvatten ska särskilt beaktas och byggnation får inte ske om möjligheterna till att uppnå god ekologisk status i aktuell sjö påverkas negativt.

Områdesbeskrivning

Kabbo är beläget vid den norra delen av Kabbosjön där strandskydd gäller 200 meter från strandlinjen. Idag består området av ett tiotal småhus i olika grupperingar och i anslutning till LIS-området finns en badplats. Obebyggd mark består främst av jordbruksmark med inslag av skogsdungar i varierande storlek. Jordbruksmarken i området frambringa vid inventeringen olika karaktärer då marken i öster används som hästhagar och bete samt övrig mark som till stor del odlas.

Området är beläget 10 km väster om Dals Rostock. Här återfinns den närmsta matvarubutiken Byxfickans livs, förskolan och skolan. I både Dals Rostock och Bäckefors planeras nya tågstopp som Kabbo skulle gynnas av. För övrig kommunal service gäller Melleruds tätort.

LIS-området är uppdelat i två stycken delområden, båda med ändamålet bostäder. Detta är en möjlighet för Dalskog att växa söderut mot Kabbosjön.

Antal möjliga nya bostäder i LIS-området: ca 10 stycken, fördelat på de båda delområdena.

Översiktlig naturvärdesinventering

Området består av befintlig bebyggelse och åkermark samt i de västra delarna finns en fårhage som går ut hela vägen ned till sjön. I utpekade LIS-område bedöms inte något område uppnå naturvärdesklass.

Vattendirektivet

Enligt VISS är den morfologiska statusen god men konnektiviteten dålig. Den ekologiska statusen bedöms som god 2021 men med kvarstående problem med kvicksilver och bromerade difenyletrar.

Planer och värdeintressen för båda delområdena

- ❖ Lövskogsinventeringen berör delar av området.
- ❖ Värdeområde för skog (Edsleskog-Dalformationen).

- ❖ Kulturhistorisk byggnadsinventering nr 33 (1984): Dalskog och Gunnarsnäs socknar.

Delområde 1 (öster)

- ❖ Innefattar en liten del av ett nyckelbiotopsområde i sydöstra delen.

Delområde 2 (väster)

- ❖ Kulturhistorisk byggnadsinventering nr 33 (1984): Dalskog och Gunnarsnäs socknar.
- ❖ Fornlämning i form av stensättning.

Motiv

- Dalskog skulle ha en attraktiv möjlighet att växa mot vattnet. På så vis kan en befintlig ort med bebyggelse stärkas på lång sikt.
- Närheten till nya tågstopp skulle öka möjligheten för fler människor att pendla och bo på landsbygden.
- Fler bostäder bidrar till att utöka serviceutbudet på orten.
- Matvarubutiken Byxfickans livs i Dals Rostock får ett större kundunderlag.

Riktlinjer

- Ny bebyggelse ska anpassas till terrängen och uppföras i första hand i anslutning till befintliga vägar och bebyggelse.
- Allmänheten ska ha tillgång till sjön genom gångstråk och badplats.
- För att undvika att hemfridszonen sträcker sig ut till strandkanten ska tomtgränsen avgränsas tydligt, exempelvis med staket eller häck.
- Inom området finns förutsättningar för skred. För fullständiga riktlinjer se *Hänsyn/Hälsa och säkerhet/Skred, ras och erosion*.
- Hänsyn ska tas till kända fornlämningar.

- Ingen bebyggelse medges i eller i absolut närhet till nyckelbiotopsområdet.
- I det östra delområdet finns en förening som är ansluten till kommunalt VA och ny byggnation ska anslutas till detta nät. I det västra delområdet löses VA enskilt, med fördel genom slutna tankar och en gemensamhetsanläggning för rening av BDT-vatten (avlopp från bad, disk och tvätt).
- Miljö kvalitetsnormerna för ytvatten ska särskilt beaktas och byggnation får inte ske om möjligheterna till att uppnå god ekologisk status i aktuell sjö påverkas negativt.

13 SUNDSERUD

Områdesbeskrivning

Sundserud ligger 1 km nordväst om tätorten Åsensbruk, mellan genomfartsvägen Åsensbruk-Håverud och sjön Åklång. Området berörs i norra delen av en detaljplan för bostäder, som delvis är bebyggd, och innefattar även en kommunal badplats. Söder om badplatsen finns ett fåtal småhus, en nedlagd skjutbana och obebyggd mark är skogsmark.

I Åsensbruk är den kommunala servicen väl utbyggd. Här finns förskola, grundskola, särskilt boende, bensinmack, biograf och matvarubutik. För den naturintresserade finns elljusspår och ett fint promenadstråk till akvedukten i Håverud nära till hands. Ytterligare kommunal service återfinns i Mellerud tätort, 14 km söderut. För ytterligare information, se LIS-området "Övre Upperudshöljen".

LIS-området skulle fungera som ett komplement till befintlig detaljplan och möjliggöra ytterligare bostäder. Dessutom är området till stöd för om detaljplanen skulle revideras.

Antal möjliga nya bostäder i LIS-området: ca 70 stycken inklusive outnyttjade byggrätter i detaljplan.

Översiktlig naturvärdesinventering

Vid en översiktlig naturvärdesinventering av området återfinns inga ytor som uppnår naturvärdesklass. Området består av produktionsskog om än i vissa skiften med stort inslag av lövvegetation, främst i ett blötare stråk som passerar centralt genom området. I området finns inslag av punktobjekt i form av mycket grova lövträd av asp och ek. Delar av området är bebyggt med fritidshus och är kalavverkat.

Vattendirektivet

Enligt VISS bedöms det morfologiska tillståndet i Åklång som hög och konnektiviteten som måttlig. Sjön bedöms nå god ekologisk status först 2021 utifrån den reglering som sker och åtgärder som måste till för att förbättra dessa.

Planer och värdeintressen

- ❖ Riksintresse för friluftsliv, naturvård (delvis) och rörligt friluftsliv.
- ❖ Skjutbanan utpekad som potentiellt förorenad (ej riskklassad).
- ❖ Värdeetrakt för skyddsvärda träd (Mellerud).
- ❖ En detaljplan reglerar stor del av området (2018).
- ❖ Verksamhetsområde för VA planeras till år 2026.
- ❖ Kulturhistorisk områdesanalys (1980): Dalslands kanal.

Motiv

- Handeln stärks på orten med ett större kundunderlag.
- Underlag för kommunal service stärks.
- Underlaget för förskole- och skolverksamheten stärks.
- Underlaget för kollektivtrafiken stärks.
- Fler arbetstagare stärker närliggande verksamheter.

Riktlinjer

- Komplettering av bostäder ska i första hand ske vid den nedlagda skjutbanan, intill befintlig bebyggelse och vägar.
- Föroreningssituationen med avseende på skjutbanan behöver utredas och i samband med lovprövning och planläggning ska det klargöras huruvida föroreningar behöver åtgärdas. Om föroreningar förekommer ska dessa åtgärdas utifrån riskbedömning, innan marken får användas för utbyggnadsändamål.
- Befintliga vägar kan behöva förstärkas vid ny byggnation.
- Skyddsvärda träd ska bevaras och ges skydd vid lovprövning och detaljplaneläggning.
- Allmänhetens tillgänglighet till stranden ska studeras. Då området ligger på ett berg är utsikten mot vattnet värdefull för allmänheten.
- Integrera friluftslivet och naturen vid ny planläggning.
- Inom området finns förutsättningar för skred. För fullständiga riktlinjer se *Hänsyn/Hälsa och säkerhet/Skred, ras och erosion*.
- Nybyggnation ska anslutas till kommunalt VA när sådant finns (från 2026). Tills dess ska VA ska lösas enskilt, med fördel genom slutna tankar och en gemensamhetsanläggning för rening av BDT-vatten (avlopp från bad, disk och tvätt).

14 ÖVRE UPPERUDSHÖLJEN

Områdesbeskrivning

Upperudshöljen är en del av Dalslands kanal och knyter samman Åsensbruk, Håverud och Upperud i ett vattenområde. Orterna Åsensbruk och Håverud är väl sammanlänkade med en gång- och cykelväg längs den västra sidan av Upperudshöljen. Till Mellerud tätort är det 13 km och ett flertal bussturer trafikerar sträckan dagligen. Marken är till största del i kommunal ägo och för området gäller strandskydd 200 meter från strandlinjen.

Åsensbruks tätort har ca 760 invånare och är beläget vid Upperudshöljen. Den kommunala servicen är väl utbyggd och på orten finns förskola, grundskola, särskilt boende, bensinmack, biograf och matvarubutik. För naturintresserade finns elljusspår och ett fint promenadstråk till akvedukten i Håverud nära till hands. Föreslaget LIS-område ligger i direkt anslutning till grundskolan och sträcker sig längs Upperudshöljen till campingen i Håverud. Delar av området är planlagt. De orörda områdena består av skogsmark och ett promenadstråk längs Upperudshöljen. I Åsensbruk är småhus den mest dominerande bostadstypen, men här finns även flerbostadshus och radhus.

År 2009 stängdes pappers bruket Arctic Papers i Åsensbruk och många arbetstillfällen försvann. Idag finns Håfreströms Företagspark (HFAB) på området som sysselsätter ca 60–70 personer inom olika verksamheter.

Håverud är beläget norr om Åsensbruk, vid sjön Upperudshöljen. Med akvedukten längs Dalslands kanal, är Håverud ett av landets största besöksmål. Här finns en camping, stugby, restauranger och ett kanalmuséum.

LIS-området är uppdelat i tre delområden:

Delområde 1 löper längs med sjön från Håfreströms Företagspark till campingen i Håverud. Området ger möjlighet för campingen att utvecklas samt syftar till att bibehålla och utveckla promenadstråket längs sjön.

Delområde 2 möjliggör för en turistverksamhet med möjlig användning i form av bryggor där resenärer på Dalslands kanal kan lägga till.

Delområde 3 möjliggör för Håfreströms Företagspark att utveckla sin verksamhet och skulle vara ett stöd om marken ska planläggas. Delområdet

innefattar även ett ca två-tre hektar stort område öster om företagsparken. Här skulle nya verksamheter kunna etablera sig.

Potentiellt förorenade områden finns inom och i anslutning till området (massa och pappersindustri, riskklass 1 och riskklass 2). Föroreningar kan finnas i området och behöver utredas. I samband med lovprövning och planläggning ska det klargöras huruvida föroreningar behöver åtgärdas. Om föroreningar förekommer ska dessa åtgärdas utifrån riskbedömning innan marken får användas för utbyggnadsändamål.

Inom LIS-området finns fyra stycken miljöfarliga verksamheter som behöver beaktas vid planläggning.

Järnvägen, som är led för farligt gods, avgränsar LIS-området på västra sidan. För området behöver en riskutredning göras innan exploatering. En sådan utredning kan vid en utbyggnad av exempelvis campingen styra byggnaders placering, materialval och tekniska funktioner så att verksamheten kan fungera på ett lämpligt sätt. En del av vattenstråket går nära järnvägen och är inte lämplig för byggnation med stadigvarande uppehåll. Området är viktig för den sammanhållande funktionen av området kring Upperudshöljen och ska istället uppmuntra till kommunikation runt sjön. Den södra delen av området har större avstånd till järnvägen och är lämplig för verksamhet kopplat till turism. Området går även ut i vattnet och kan på så sätt knyta samman kommunikationsstråk ut i vattnet och till andra delar i Dalslands kanal och slussystem. Läs mer under *Hänsyn/Hälsa & säkerhet/Farlig godsled*.

LIS-området berörs av riksintresse för friluftsliv och kulturmiljövård. Kommunen gör bedömningen att den tänkta byggnation som tillåts inom delområde 1 och 2 för Övre Upperudshöljen skapar underlag för att bibehålla samt utveckla friluftslivet och stärka kulturvärdena som området kring Dalslands Kanal innebär. Kommunen bedömer att byggnationerna således är förenliga med båda riksintressena.

LIS-området ligger inom riskområde för översvämning. Läs mer under kapitlet *Hänsyn/Hälsa och säkerhet/Översvämning*.

Översiktlig naturvärdesinventering

Området består av en brant ned mot sjön mellan järnvägen och sjön. I norr finns ett campingområde samt gästhamn och fiskodling. I de södra delarna finns ett fabriksområde och en gammal deponi. Vid en översiktlig naturvärdesinventering av området återfinns inga ytor som klassas till naturvärdesklass.

Vattendirektivet

Enligt VISS bedöms det morfologiska tillståndet för Upperudsälven mellan Åklång och Svane fjorden, som måttlig och med dålig konnektivitet. Trots reglering bedöms det nå god ekologisk status 2021.

Planer och värdeintressen

- ❖ Riksintresse för friluftsliv, naturvård (delvis), kulturmiljövård (delvis) och rörligt friluftsliv.
- ❖ Värde trakt för skyddsvärda träd (Mellerud).
- ❖ Värde trakt för skog (Edsleskog-Dalformationen).
- ❖ En detaljplan reglerar del av området (1988).
- ❖ Fornlämning i form av gårdstomt i närhet av camping.
- ❖ Kulturhistorisk områdesanalys (1980): Dalslands kanal.
- ❖ Fyra miljöfarliga verksamheter inom området.
- ❖ Sumpskogar (naturvårdsprogrammet).
- ❖ Våtmarksinventering med låga värden inom delområde 3 (naturvårdsprogrammet).
- ❖ Lövskogsinventering angränsar till delområde 3 (naturvårdsprogrammet).

Motiv

- Utökade arbetstillfällen vid verksamhetsetableringar skulle stärka orten och ge möjlighet till inflyttning och stärkt elevunderlag för skolverksamhet.

- Verksamhetsetableringar som är beroende av järnvägen stärker järnvägens framtid genom att upprätthålla transporter. Övriga tågoperatörer på banan skulle gynnas av ett merutnyttjande.
- Handeln stärks på orten med ett större kundunderlag.
- Kommunalt VA finns.
- Upperudshöljen kan stärkas som sammanhållande element för området Håverud, Åsensbruk och Upperud.
- En utvecklad camping bidrar till ökad turism och fler arbetstillfällen.

Riktlinjer

- Skyddsavstånd för järnvägen ska beaktas. Vid byggnation närmare än 150 m från spårens mittpunkt bör en riskanalys göras.
- Hänsyn ska tas till kända fornlämningar.
- Hänsyn ska tas till risken för översvämning. Beroende på åtgärd och placering kan riskreducerande åtgärder behöva vidtas. För fullständiga riktlinjer se *Hänsyn/Hälsa och säkerhet/Översvämning*.
- Skyddsvärda träd ska bevaras och ges skydd vid detaljplaneläggning.
- Längs strandpromenaden kan kompletterande åtgärder göras som stärker Upperudshöljen som sammanhållande element.
- Naturvårdsprogrammet ska vara vägledande för de värden och allmänna intressen som berörs.
- Potentiellt förorenad mark ska utredas innan planläggning. Se *Hänsyn/Hälsa & säkerhet/Förorenade områden*.
- Vid planläggning måste de miljöfarliga verksamheterna utredas och hanteras för att minska oönskad omgivningspåverkan. En riskutredning kan påvisa att vissa specifika verksamheter inte är lämpliga inom området, eller att det kan komma att krävas riskreducerande åtgärder.
- Inom området finns förutsättningar för skred. För fullständiga riktlinjer se *Hänsyn/Hälsa och säkerhet/Skred, ras och erosion*.
- Nybyggnation ska anslutas till kommunalt VA.

- Miljö kvalitetsnormerna för ytvatten ska särskilt beaktas och byggnation får inte ske om möjligheterna till att uppnå god ekologisk och kemisk status i aktuell sjö påverkas negativt.
- En kulturmiljöanalys som inbegriper bebyggelse, landskap och fornlämningar ska göras vid nybyggnation och exploatering.

15 SNÄCKE

Områdesbeskrivning

Precis vid kommungränsen till Åmål ligger området Snäcke, som med sin slusstation lockar många turister sommartid. Slussen förbinder sjöarna Östebosjön och Ånimmen och bildar Snäcke kanal, en sidokanal till Dalslands kanal. Hela LIS-området ligger inom strandskydd. Förutom slussen finns här även en handfull permanenthus och de nu nedlagda Snäcke Bruk och Snäcke såg. Norr om LIS-området, på båda sidor kommungränsen, finns en större samling småhus.

I Snäcke finns idag ingen kommunal service. På sommaren sker glassförsäljning vid slussen. Närmsta matvarubutik och övrig kommunal service återfinns i Mellerud tätort, 17 km söderut.

LIS-området är uppdelat i två delområden:

Delområde 1 - Det södra delområdet möjliggör enstaka kompletteringar av småhus.

Delområde 2 - Det norra delområdet möjliggör etablering av nya verksamheter och innebär en möjlighet för Dalslands kanal att utveckla sin slussverksamhet. Kompletterande bostäder får uppföras om gamla fabrikslokaler tvingas att rivas. Dessa ska placeras längs vägen och en fri passage säkerställas närmast vattnet.

Antal möjliga nya bostäder i LIS-området: ca 10 stycken.

Översiktlig naturvärdesinventering

Området utgörs av blandskog av både barr och löv. I området finns flera byggnader och tomter.

Område med visst naturvärde (i anslutning till LIS-området):

Torr bergknalle med torrängsvegetation samt kalkgynnade växter. Noterade artfynd är orkidéer, jungfrulin, kattfot mm.

Område med påtagligt naturvärde - norra:

Strömmande vatten går genom området och skapar fuktig miljö. I området växer det rikligt med lövvegetation av al, hägg m.m.

Område med påtagligt naturvärde - södra:

Del av en utpekad ängs- och hagmark som är restaurerbar.

Vattendirektivet

Enligt VISS bedöms den morfologiska statusen och konnektiviteten som hög. Fjorden Ånimmen bedöms nå god ekologisk status 2021. Utslagsgivande för bedömningen i dagsläget är de hydromorfologiska parametrarna som inte är lika höga som övriga parametrar.

Planer och värdeintressen

- ❖ Riksintresse för friluftsliv, naturvård och rörligt friluftsliv.
- ❖ Värdeområde för skog (Edsleskog-Dalformationen).
- ❖ Ängs- och betesmark-, samt lövskogsinventeringen berör delar av området.
- ❖ Kulturhistorisk områdesanalys (1980): Dalslands kanal.

Motiv

- Gynnar besöks-/turismnäringen.
- Underlaget för den befintliga skolskjutstrafiken stärks.
- Kommunen kan utvecklas på ett hållbart sätt genom komplettering vid befintlig bebyggelse. Komplettering sker i begränsad omfattning.
- Bostäder kan stötta utvecklingen av verksamheter och möjligheten att utveckla befintliga fabrikslokaler till nytt ändamål.

Riktlinjer

- Befintliga fabrikslokaler ska i största möjliga mån bevaras och ändras med hänsyn till dess kulturhistoriska värde.
- Vid nybyggnation är det viktigt att säkerställa en fri passage närmast vattnet.
- Ingen byggnation bör ske inom område med påtagligt naturvärde.
- Området väster om LIS-området ska bevaras som strövområde.
- VA ska lösas enskilt, med fördel genom slutna tankar och en gemensamhetsanläggning för rening av BDT-vatten (avlopp från bad, disk och tvätt).
- Miljö kvalitetsnormerna för ytvatten ska särskilt beaktas och byggnation får inte ske om möjligheterna till att uppnå god ekologisk status i aktuell sjö påverkas negativt.

16 UPPERUD

Områdesbeskrivning

Upperud är beläget i norra delen av kommunen, mellan sjöarna Upperudshöljen och Spången. På 1600-talet var Upperud en bruksort med järntillverkning. Senare uppfördes en valskvarn med tillhörande silo som blev en verksamhet på orten. Silon fungerar idag som hotell och restaurang, Upperud 9:9.

Närmsta förskola, grundskola, särskilt boende, biograf, matvarubutik och bensinmack finns i Åsensbruk, 2,5 km västerut. Övrig service i Mellerud tätort, 14 km söderut. För ytterligare information, se LIS-området "Övre Upperudshöljen".

LIS-området är uppdelat i två delområden:

Delområde 1 – Upperud södra. Detaljplanelagt område där gällande detaljplan möjliggör cirka 5 tomter för bostäder. Området syftar till att stärka detaljplanen vid eventuella framtida ändringar.

Delområde 2 – Upperud norra. En ö med broanslutning i norr och söder. Idag finns gästhamn för Dalshöjns Kanal, ställplats för husbilar och -vagnar, Upperud 9:9 och en handfull bostäder. LIS-området möjliggör utveckling av gästhamnen och skapar utrymme för både fritidsbaserad och övrig verksamhet.

LIS-området ligger inom riskområde för översvämning. Läs mer under kapitlet *Hänsyn/Hälsa och säkerhet/Översvämning*.

Antal möjliga nya bostäder i LIS-området: ca 5 stycken.

Översiktlig naturvärdesinventering

Stora delar av det norra området är utbyggt med bland annat gästhamn, camping och äldre bebyggelse. I den södra delen finns bland annat Villan i Upperud. Inom området finns inga områden som bedöms uppnå naturvärdesklass vid inventeringen.

Vattendirektivet

Enligt VISS bedöms den morfologiska statusen som hög och konnektiviteten som god. Fjorden bedöms nå god ekologisk status 2021. Fysisk påverkan har varit utslagsgivande för bedömningen av status då denna inte uppnått god ekologisk

status 2017, utan bara måttlig. Sjöns vattennivåer regleras på ett sätt som påverkar den ekologiska statusen negativt. Näringsämnen och försurning har hög status.

Planer och värdeintressen

- ❖ Riksintresse för friluftsliv, naturvård, kulturmiljövård och rörligt friluftsliv.
- ❖ Värdeetrakt för skyddsvärda träd (Mellerud).
- ❖ Värdeetrakt för skog (Edsleskog-Dalformationen).
- ❖ En detaljplan reglerar delar av området (1994).
- ❖ Verksamhetsområde för VA planeras till år 2021.
- ❖ Fornlämning i form av småindustriområde.
- ❖ Kulturhistorisk områdesanalys (1980): Dalslands kanal.

Motiv

- Området kan tillgängliggöras ytterligare med ny fritids- eller turistbaserad verksamhet.
- Kommunen kan utvecklas på ett hållbart sätt genom komplettering vid befintlig bebyggelse. Komplettering sker i begränsad omfattning.
- Gynnar besöksnäringen och befintliga verksamheter.

Riktlinjer

- Skyddsvärda träd ska bevaras och ges skydd vid lovprövning och detaljplaneläggning.
- Kulturhistoriska värden ska skyddas och ses i ett sammanhang i hela LIS-området. En kulturmiljöanalys som inbegriper bebyggelse, landskap och forn lämningar ska göras vid nybyggnation och exploatering.
- Hänsyn ska tas till miljö- och hälsostörningar från de miljöfarliga verksamheterna i/vid företagsparken.

- Hänsyn ska tas till kända fornlämningar.
- Hänsyn ska tas till risken för översvämning. Beroende på åtgärd och placering kan riskreducerande åtgärder behöva vidtas. För fullständiga riktlinjer se *Hänsyn/Hälsa och säkerhet/Översvämning*.
- Nybyggnation ska anslutas till kommunalt VA när detta finns (från 2021). Tills dess ska VA ska lösas enskilt, med fördel genom slutna tankar och en gemensamhetsanläggning för rening av BDT-vatten (avlopp från bad, disk och tvätt).

17 KÖPMANNEBRO

Områdesbeskrivning

Köpmannebro kan ses som en skärningspunkt mellan natur och industrihistoria. Här korsar järnvägen (Vänerbanan) och väghuvudstråket genom Dalsland (E45). Här binds Dalslands kanal och dess slussystem samman med Vänern och Västerhavet. Köpmannebro ligger vid Väterns inlopp och är samlat kring öar och halvöar. Här finns infartsleden till Dalslands kanal och kanalens första sluss.

LIS-området är uppdelat i tre delområden med nära anslutning till slussen. Strandskydd gäller för område 200 respektive 300 meter från strandlinjen. Bebyggelsen består av både permanent- och fritidshus. I Köpmannebro finns idag ingen kommunal service. På sommaren sker glassförsäljning vid slussen. Närmsta matvarubutik och övrig kommunal service återfinns i Mellerud tätort, 12 km söderut.

Delområde 1 – Vibergsön (söder). Västra sidan är bebyggd med ett 20-tal småhus och delområdet skulle kunna möjliggöra en mindre bebyggelse på östra sidan. I södra delen finns idag en parkering med möjlighet att utveckla till ställplats för husbilar och husvagnar. Idag är vägen smal och saknar mötesfickor. Dessutom finns möjlighet att bibehålla och utveckla gemensamma båtplatser.

Delområde 2 – Spångenhalvön (väster). Består av ett tiotal småhus i samlad bebyggelse intill strandlinjen. Aktuell mark för LIS är till hälften skogsmark, till hälften jordbruksmark. LIS ger möjlighet till enstaka kompletteringar av småhus.

Delområde 3 – Ransberg/Skytterud (norr). Består av ett pärlband med småhus längs Svanfjorden. Obebyggd mark är till övervägande del skogsmark. LIS ger möjlighet till enstaka kompletteringar av småhus.

Genom området går E45 och Vänerbanan som båda är leder för farligt gods. I området planeras bostäder som behöver säkerhetsavstånd om minst 150 meter. En riskutredning avgör lämpligt avstånd. Topografi och befintliga byggnadsverk påverkar avstånd och kan skydda och ge ny bebyggelse en buffertzona. Turistverksamhet har en mindre säkerhetszon eftersom den inte är lika stadigvarande som bostäder. Läs mer under kapitlet *Hänsyn/Hälsa & säkerhet/Farlig godsled*.

Antal möjliga nya bostäder i LIS-området: ca 15 stycken, fördelat på de tre delområdena.

Översiktlig naturvärdesinventering

Större delen av det östra området är utbyggt med bebyggelse som på något sätt har kontakt med vattnet. I det västra området växer produktionsskog ned till befintlig tomtmark i de delar som inte är öppen mark.

I söder finns Vibergsön som mer eller mindre är utbyggt, förutom den östra delen av ön som består av låg vegetation av flerskiktad skog. En vattenanläggning är utpekad. Det är en befintlig brygganläggning som nås via en tunnel under järnvägen.

Område med visst naturvärde:

Fuktig högrötsvegetation på en igenvuxen ängsmark med gles lövvegetation.

Vattendirektivet

Enligt VISS bedöms den morfologiska statusen som hög och konnektiviteten som god. Fjorden bedöms nå god ekologisk status 2021. Fysisk påverkan har varit utslagsgivande för bedömningen i dagsläget fjorden inte uppnått god status 2017, utan bara måttlig. Sjöns vattennivåer regleras på ett sätt som påverkar den ekologiska statusen negativt. Näringsämnen och försurning har hög status.

Planer och värdeintressen

- ❖ Riksintresse för friluftsliv, naturvård, kulturmiljövård och rörligt friluftsliv.
- ❖ Verksamhetsområde för VA utreds. Blir detta aktuellt planeras det till år 2026.
- ❖ Kulturhistorisk områdesanalys (1980): Dalslands kanal.

Motiv

- Turistnäringen kan utvecklas längs Dalslands kanal på ett hållbart sätt genom komplettering av befintlig bebyggelse. En utvecklad ställplats tillgängliggör kulturen och naturen som finns i anslutning till kanalen.
- Turistnäringen kan stärkas genom tillgänglighet för allmänheten till gemensamma bad- och båtplatser.
- Fler bostäder bidrar till underlag för serviceutbudet i kommunen.
- Stärker befintlig kollektivtrafik.
- Kommunen kan utvecklas på ett hållbart sätt genom komplettering vid befintlig bebyggelse.

Riktlinjer

Generellt för alla delområden gäller:

- Allmänheten ska ha tillgång till stranden. Möjlighet ska finnas att gå längs strandkanten.
- Kultur- och naturmiljö ska integreras vid planläggning.
- En kulturmiljöanalys som inbegriper bebyggelse, landskap och fornlämningar ska göras vid nybyggnation och exploatering.
- Missionshuset på Vibergsön ska bevaras och integreras vid ny planläggning.
- Skyddsavstånd för järnvägen och E45 ska beaktas. Vid byggnation närmare än 150 m från spårens eller vägbanans mittpunkt bör en riskanalys göras.
- Bullerfrågan ska beaktas vid byggnation och en bullerutredning bör göras.

- Inom området finns förutsättningar för skred. För fullständiga riktlinjer se *Hänsyn/Hälsa och säkerhet/Skred, ras och erosion*.
- Nybyggnation ska anslutas till kommunalt VA (från 2026) om utredningen resulterar i detta. Till dess att kommunalt VA finns ska VA lösas enskilt, med fördel genom slutna tankar och en gemensamhetsanläggning för rening av BDT-vatten (avlopp från bad, disk och tvätt).
- Skyddsavstånd krävs till kraftledning så att 0,4 mikrotesla inte överstigs. Läs mer under *Hänsyn/Hälsa & säkerhet/Kraftledning*.

För delområde 1 gäller även:

- Generösa lyckor ska sparas för allmänhetens passage från vägen till stranden.

För delområde 2 gäller även:

- Ny byggnation ska ske bakom befintlig bebyggelse.

För delområde 3 gäller även:

- Alla befintliga passager från vägen till stranden behöver bevaras.

18 KÖPMANNEHAMN

Områdesbeskrivning

1938 invigdes en ny hamn i Köpmannehamn, vid Väneren strax utanför Köpmannebro. Tanken var att mindre kanalbåtar skulle lastas om till större Vänerfartyg för vidare frakt till Göteborg. Det visade sig svårt att ha en omlastningshamn utan landförbindelse och på 1950-talet blev ön istället en gästhamn för fritidsbåtar.

Hamnen kan idag ses som en port in till sjösystemet Dalslands kanal med möjlighet till förtöjning. Till första slussen och sjömacken i Köpmannebro är det knappt 3 km sjövägen och söderut är det knappt 7 km till gästhamnen i Sunnanå där lunch- och fikaförsäljning finns.

Ett LIS-område här skulle ge möjlighet att få hamnen åter i drift och eventuellt utvecklas. Ön skulle kunna bli en unik plats för turism i form av gästhamn för båtresenärer på väg in och ut ur Dalslands kanals sjösystem.

Översiktlig naturvärdesinventering

Området är inte inventerat i fält utan bara i en förstudie. Området består av en befintlig hamnanläggning och glest bevuxna kala klippor.

Vattendirektivet

Enligt VISS bedöms den morfologiska statusen som hög men konnektiviteten som otillfredsställande på grund av befintlig reglering. Den ekologiska statusen bedöms som god. Den kemiska statusen bedöms som ej god gällande ytvatten då bland annat bromerade flamskyddsmedel i fisk överskrider EU:s gränsvärden.

Planer och värdeintressen

- ❖ Riksintresse för friluftsliv och rörligt friluftsliv.
- ❖ Hamnen utpekad som potentiellt förorenat (riskklass 3 – måttlig risk för förorening).
- ❖ Kulturhistorisk områdesanalys (1980): Dalslands kanal.

Motiv

- Plats för utveckling av turismen vid Dalslands kanal och slussystem.

Riktlinjer

- Platsens kulturhistoria ska lyftas fram.
- Föroreningssituationen behöver utredas och i samband med lovprövning ska det klargöras huruvida föroreningar behöver åtgärdas.
- Om föroreningar förekommer ska dessa åtgärdas utifrån riskbedömning innan marken eller vattenområdet får användas för utbyggnadsändamål.
- VA löses enskilt.